

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Extremistická scéna v ČR

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

Vypracoval:

Miroslav Šiler

Brno 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Extremistická scéna v České republice“ zpracoval samostatně a použil jsem jen literaturu uvedenou v seznamu literatury.

Brno 19. dubna 2010

.....
Miroslav Šiler

Poděkování

Děkuji panu PhDr. Miloslavu Jůzlovi Ph.D. za podporu a velmi obětavý přístup, který mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Miroslav Šiler

OBSAH

Úvod	2
1. Charakteristika současné extremistické scény	4
1.1 Historický vývoj českého nacionalismu	4
1.2 Pravicový extremismus	6
1.3 Současné organizace představující neonacistickou scénu	7
1.4 Levicová extremistická scéna	13
2. Právní rámec trestné činnosti s pravicovým extremistickým podtextem	15
2.1 Trestné činy spáchané v souvislosti s existencí nelegálních organizací	16
2.2 Trestné činy spáchané bez ohledu na existenci nelegálních organizací	23
2.3 Zákon o právu shromažďovacím	24
2.4 Změny v trestním zákoně uskutečněné po 1. lednu 2010	25
3. Pachatelé rasově motivované extremistické TČ	28
3.1 Rasově motivovaný extremismus - charakteristika pachatelů	28
4. Symboly používané extremisty	31
4.1 Dva pohledy na extremistickou symboliku	32
4.2 Neonacistická symbolika	33
5. Preventivní opatření v boji proti extremismu ze strany státních orgánů	40
5.1 Policejní opatření, antikonfliktní týmy	40
5.2 Aktivity MŠMT v prevenci proti projevům extremismu ve školách	43
5.3 Vývoj trestné činnosti páchané extremisty na území České republiky	45
5.4 Policie ČR jako hlavní nástroj proti projevům extremismu	46
Závěr	49
Resumé	51
Anotace a klíčová slova	52
Seznam použité literatury a zdrojů	53
Přílohy:	
1. Symbolika extremistů užívaná v ČR	53
2. Statistika trestné činnosti s extremistickým podtextem	55

ÚVOD

Téma bakalářské práce „Extremistická scéna v České republice“ reaguje na problematiku, která se jeví jako aktuální a nepřehlédnutelná. Zasahuje život nemálo obyvatelům naší republiky, avšak někdy se zdá být nedostatečně řešená nebo dokonce opomíjená. Zde se nabízí otázka, co motivuje skupiny lidí k tomu, aby se ztotožňovali a šířili názory, které se až nápadně podobají nacistické či fašistické ideologii, kterou bychom měli mít spojenou především s hrůzami druhé světové války. Kdo jsou tyto lidé, kteří jsou obecně nazýváni extremisty? Jedná se pouze o nespokojené uvědomělé spoluobčany? Nebo jsou to lidé, kteří mají vlastní problémy, a ty si je jen prostřednictvím extremismu pokoušejí ventilovat či řešit? Je třeba hledat nejen odpovědi na otázky „proč“, ale především je nutné extremismus vnímat jako existující problém, který je třeba řešit.

Jak vlastně charakterizovat pojem extremismus? Co to znamená? Všichni o něm mluví, jako o přesně definovaném pojmu, ale ve skutečnosti tento pojem není přesně ohraničen. Pokud se na něj podíváme zcela nejobecněji, tak jej můžeme označit za výraznou odchylku od normálu. Nerozlišujeme tedy, jestli je odchylka nahoru dolů, pozitivní či negativní, nebo doleva a doprava. Policie ČR definuje extremismus jako protiprávní činnost vycházející z ideových pohnutek, které jsou namířeny proti základním lidským a politickým právům a svobodám, demokratickým základům společnosti, svrchovanosti a územní celistvosti státu. Politologové raději než extremismus užívají pojem radikalismus, který přesněji vystihuje politický postoj extremistů. Radikalisté jdou ke kořenům věci, nekompromisně a za každou cenu. Zde tkví právě nebezpečí důvodu přerodu násilného extremismu hlásajícího zcela otevřeně své názory v na první pohled nenásilné politické uskupení. Postupem času mohou tyto ideje, jak jsme toho byli již v minulosti svědky v případě meziválečného Německa, přerůst postupně do obludných rozměrů.

Bakalářská práce je zacílena na současnou extremistickou scénu v ČR, snaží se charakterizovat její typické projevy a právní rámec. Vzhledem k tomu, že společnost z velké části trápí zejména ultrapravicové odnože, bude se práce věnovat zejména neonacistickým skupinám a hnutím.

Cílem celé práce je nastínit možné příčiny vzniku extremismu, upozornit na nebezpečnost tohoto jevu ve společnosti a nabídnout řešení problematiky boje s extremismem v ČR právě na základě popisu problému, rozboru složení struktury extremistických skupin, preventivních činností a možností v mezích právního řádu České republiky. Rozborem výše uvedeného a statistiky vedené Policií ČR bych chtěl dojít k závěru, že preventivní opatření, na něž jsou vynakládány nemalé finanční prostředky, jsou účinné a do budoucna i dostatečně flexibilní v přizpůsobování se vývoji extremismu. Příkladem toho může být už v současnosti rozpuštěná Dělnická strana, která jako relativně navenek poklidná strana v sobě díky více než pochybné členské základně skrývala hrozbu do budoucna. Klademe si otázku, zda je skutečně současný politický systém a společnost v takové krizi, aby stranám tohoto typu stoupali politické preference a extrémisté z hnutí byli chápáni jako „pocitiví vlastenci, kteří jen dělají pořádek“?!

V této práci popíšu alespoň nejvýznamnější část současné extremistické scény v ČR. Zaměřím se zejména, jak jsem již jednou výše uvedl, na pravicově orientované skupiny a hnutí. Okrajově se zmíním o levicové scéně a o ekologickém zeleném extrému. Další část textu se zabývá problematikou právního postihu extremismu v možnostech právního řádu ČR.

V rámci zkoumání problematiky současného extremismu byly využívány různé zdroje. Nejčastěji bylo čerpáno z monografií, odborných publikací a on-line zdrojů. Pravicový extremismus je sice neustále řešeným problémem, ale v současné době je jen několik knižních publikací, jež by se daly označit za aktuální. Z tohoto důvodu využívám materiálů z on-line zdrojů, nejčastěji pak ze stránek a archívu Ministerstva vnitra, Policie ČR a samozřejmě i stránek extrémně pravicových organizací, stran a hnutí. Komparací všech těchto zdrojů jsem se snažil dosáhnout uceleného celku popisujícího současnou extremistickou scénu v ČR. Rozsah a množství získaných informací je však značný, a proto nevylučuji možnost, že jsem na nějaký důležitý aspekt týkající se problematiky zapomněl. Proto berte prosím tuto práci spíše jako pokus, který by mohl být rozšířen a dopracován případně v práci diplomové.

1. Charakteristika současné extremistické scény v ČR

1.1 Historický vývoj českého nacionalismu

Na konci osmdesátých let se na našem území po dlouhé době objevily skupiny vzdorující komunismu, které se zaštiťovaly ultranacionalistickými názory. Byli jimi Totenkopf v Brně a Wehrwolf v severních Čechách. Členy těchto seskupení byli většinou radikální odpůrci komunismu, kteří fašismus a nacismus chápali jako vyhraněný směr bojující proti komunismu. Dalšími „vyznavači“ byla tehdejší nonkonformní mládež – punks. Svastiku chápali jako výraz vzdoru, odporu proti režimu, který je omezoval – nešlo tedy o politický směr, ale způsob vyjádření nesouhlasu.

Po pádu komunistického režimu se na našem území nadobro uvolnila vlna nacionalistického smýšlení. Do té doby nevídaných rozměrů nabrala subkultura skinheads, odvíjející se zejména od hudební scény. Největšinou česká skinheadská kapela Orlík¹ přišla s nacionalistickou a rasistickou tematikou, kterou oslovila početné řady mladých posluchačů. Například v písni „Čech“ Daniel Landa zpíval: „*Jsi Čech - tak si toho važ; Jsi Čech - tak narovnat se snaž; Jsi Čech - tak Čechům dělej čest, přelez, přeskoč, ale nepodlez!*“ (Orlík: 1990), nebo v „hymně“ kališníků „*My proti nám*“: „*Budem bránit naši zem – proti kříži kalichem! Bok po boku svorně jdeme – proti světu proti všem*“ (Orlík: 1990). Vedle těchto dnes již zlidovělých vlasteneckých písní však tehdejší Československo obletěly také závadnější songy z druhého alba Demise, které obsahovaly evidentně rasistické „vály“ „*Bílá liga*“ či „*Praděda*“. Tato kultovní kapela začátku devadesátých let vytvořila pevnou půdu pro hnutí skinheads, které je obecně považováno za nejvýraznějšího nositele prvků nacionalismu z naší soudobé společnosti.

---

¹ Hudební skupina založená Danielem Landou a Davidem Matáskem v roce 1987. Orlík se hlásil k hnutí skinheads. Texty, které měly zejména nacionalistický charakter, byly především proti komunismu a nepřizpůsobivým menšinám. Skupiny vydala dvě alba, Oi! (1990) a Demise (1991).

První organizovanou skinheadskou organizací byla pražská rasistická skupinka Betford (dle jednoho ze zakladatelů Ku-Klux-Klanu Nathana Betforda Forresta). Brněnská větev této výhradně skinheadské organizace nesla zase název Forrest. Díky různorodé profilaci jednotlivých odnoží hnutí skinheads se tyto skupiny v roce 1991 rozpadly.

1.2 Pravicový extremismus

Pravicový extremismus je v naší zemi reprezentován neonacistickými, fašistickými a nacionalisticky orientovanými skupinami. Tyto skupiny, jak již jejich obecné názvy napovídají, jsou založeny na ideách pocházejících z doby před 2. Světovou válkou a během ní. Jsou poháněny myšlenkami na vyzdvihování určité rasy lidí či národnosti. Tyto myšlenky dovedl k „dokonalosti“ Adolf Hitler během svojí totalistické moci strany Německé dělnické strany DAP (Deutsche Arbeiterpartei) v Německu, později Nacionálně socialistickou dělnickou stranu NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei). Současné pravicově orientované skupiny se chytly jeho názorů a založily na nich svoji ideologii. Jedná se o výpady proti jiným rasám, národnostem, lidem tělesně postiženým a dalším mnohým skupinám, jenž se hůře brání proti jejich výpadům.

Nejznámější skupinou pravicového extremismu je hnutí **SKINHEADS**. Jeho kořeny sahají do 70. let ve Velké Británii. Zde vzniklo spojením dvou gangů tvořeným mladistvými, z nichž jeden byl černý. Vzhledem k tomu že příslušníci nového gangu nosili pevné boty „martensky“, byli dlouhou dobu nazýváni boot boys. Martensky byly součástí pracovního oděvu černých imigrantů z Karibské oblasti, které se postupně staly i složkou uniformy hnutí. Tito tzv. „protoskinheads“ tehdy zcela nevýznamní, však rasismus nevyznávali. Sestávali se především z mládeže dělnického původu, jejichž zájmy byly velmi prosté. Šlo o pití alkoholu, hlavně piva, z něhož se postupně stával kultovní nápoj, vysedávání v hospůdkách a rockových klubech, rvačky a návštěvy fotbalových zápasů. Byli velmi tvrdí a společensky nepřizpůsobiví. Opovrhovali vzděláním, nesnášeli studenty, hippies, narkomany a vyžívali se ve rvačkách a provokacích na veřejnosti. K radikalizaci hnutí došlo počátkem 80. let, v době vlny nezaměstnanosti. V té době vznikl také jejich typický znak – vyholená hlava. U mnoha

skinheads postupně došlo k odklonu od původních ideálů, k čemuž přispělo významnou měrou to, že hnutí infiltrovali členové ultrapravicové organizace Národní fronta. To postupně vedlo ke vzniku ideologie White power (Bílá síla), která se otevřeně hlásila k nacionálnímu socialismu (Chmelík, 2001, s. 20).

Čeští skinheads se orientují zejména ultrapravicově. Ultrapravičáky lze rozdělit na neonacistické, nacionalistické a fašistické skupiny. Fašistické odnože používají ideologii fašistické Itálie. Naopak nacionalistické odnože se spíše zaměřují na stát a pořádek v něm. Odmítají antisemitismus. Pomalu mizí vnější znaky typické pro dřívější skinheads tj. holá hlava a pro ně typické oblečení - bomber a vysoké boty. Jejich členové se sdružují v různých organizacích, které se snaží zapadnout a na první pohled nevyčnívat z řady. Postupně prosazují svoje názory, které prezentují jako „to nejlepší pro stát a národ“.

Zde je ukryto největší zlo těchto organizací a tím je postupná změna myšlení lidí pod vlivem těchto extremistických hnutí. V dřívější době se takto prezentovala politická strana Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa, která ale postupně ztratila své podporovatele a po čase se již nedostala nad hranici volebních hlasů potřebných pro vstup do Parlamentu ČR. V současné době tato strana však zastupuje pouze mizivé procento voličů.

1.3 Současné organizace představující neonacistickou

Neregistrované organizace:

- ***Bohemia Hammer Skin. B.H.S*** – vznikla jako česká pobočka organizace Hammer Skins USA. Jedná se o nadnárodní organizaci, působící v různých částech světa, jde o nejradikálnější hnutí skinheads založené na vůdcovském principu. Hlásí se otevřeně k historickému nacismu, xenofobii, militantismu. „*Spojuje nás idea nacionálního socialismu a boj za deset slov: ‘ My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí!‘ Bojujeme o přežití a holou existenci bílé rasy! Naše ideály jsou čisté a přímé jako naše árijské srdce! Hammer Skins nebudou nikdy mít nic společného s politickou stranou!!“*

Symbolem hnutí jsou zkřížená kladiva. Jedná se o uzavřenou a přísně vojensky organizovanou skupinu. Noví členové jsou přísně vybíráni, členství není automatické, ale je možné až po absolvování jakési přípravy. Organizace je podezřívavá i vůči stávajícím členům, kteří se hlídají navzájem. Zejména se dohlíží na dodržování „Zákoníku cti Hammer Skins“, který obsahuje dvacet základních pravidel, příkazů a zákazů, např.: „ *Neužívej drogy, snaž se legálně získat zbraň a nauč se s ní zacházet, pracuj na své fyzické kondici, mluv co nejméně, buď ostrážitý, důsledně prověřuj ostatní členy, neříkej nic, jsi li konfrontován se zákonem...*“

- **Blood and Honour. BaH** – Krev a čest, tak zní překlad názvu hnutí hlásící se k národnímu socialismu, které bylo mimo jiné i heslem jednotek SS. Vzniklo ve Velké Británii a stalo se integrující silou neonacistů v Evropě. Myšlenky tohoto hnutí začaly být v České republice prezentovány v časopise – zinu Rahowa. Myšlenkové rozdíly mezi B.H.S a BaH jsou minimální. BaH se otevřeně hlásí k německému nacismu, B.H.S. kromě neonacistických idejí částečně čerpají i z tradice amerického, rasově orientovaného, Ku-klux-klanu (Chmelík, 2000, s. 13). Podle Ministerstva vnitra ČR se aktivisté BaH dokonce pokusili založit buňku britské teroristické organizace Combat-18, tuto skutečnost se však nikdy nepodařilo prokázat (Charvát, 2007, s. 151). Většinou se však jejich aktivity zaměřují na organizování koncertů a vydávání fanzinů.²
- **Národní odpor. NO** – současná nejvýznamnější neregistrovaná krajně pravicová organizace. Zaměřuje se na organizování koncertů, průvodů a zejména prvomájových demonstrací v Brně v roce 2005 a v Praze v roce 2006. Organizuje rvačky – bojůvky vůči ideologickým protivníkům Anti-antifa. Hlásí se k neonacismu, zastřešuje vlastně celou neonacistickou scénu u nás. Internetové stránky www.odpor.org obsahují ve velké míře rasistické a antisemitistické výpady. Pro příklad uvádím článek s názvem *Exodus ze dne 11. 9. 2009*:
„V posledních dnech vyhlásil další z řady příživnických cikánských aktivistů Václav Miko, že chystá projekt, jehož cílem je emigrace až 100 000 cikánů z ČR do zahraničí. Tímto vyhrožováním chce dosáhnout zlepšení současného stavu,

---

² Zin - amatérsky vydávaný časopis, většinou z oblasti subkultury

kdy se stále větší část společnosti staví na stranu tzv. „extremistů“. Primitivnost tohoto konání dokládá zejména fakt, že se cikán Miko rozhodl vyhrožovat tomuto státu a jeho občanům cukrem místo bičem. Kdyby ho Bůh ošidil ještě o trochu duševního majetku, mohl rovnou vyhrožovat tím, že občané nebudou v noci vyrušováni hlukem, nebudou se muset obávat přepadávání cikánskými tlupami na ulici v nočních hodinách a vlastně vůbec žádné kriminality, která se na cikánské etnikum váže. Opravdu hrůzyplná představa. To však není vše, tento komediant se dokonce se svým nápadem odvážil obtěžovat administrativu USA a dožadovat se financování exodu od zpěvačky Madonny. Zatímco se jiní zloději snaží z místa činu uniknout způsobem, kterým vzbudí co nejmenší pozornost, místní cikáni naopak s vědomím beztrestnosti křičí o úmyslu uprchnout z místa, ve kterém po léta páchali trestnou činností do všech světových stran a ještě si snad myslí, že je někdo bude přemlouvat, aby zůstali. My vyjadřujeme myšlenku exodu cikánů z republiky z hlavy šílence Mika podporu, ovšem nesmí být financována z kapes daňových poplatníků. Konec konců, cikáni už si nakradli tolik, že by jim to mohlo vystačit i na cestu do vesmíru, čímž by z beder světa spadlo jedno z největších břemen. Madonna by jim mohla ze svého majetku doplatit, co schází, popřípadě odcestovat s nimi a administrativa USA poskytnout dopravní prostředek, kterým se dostanou do kosmu. Alespoň si pak budeme moci odpustit přání upřímné soustrasti obyvatelům té země, kam měli cikáni původně namířeno a svět si zhluboka oddechne.“³

Z tohoto článku patrné výpady proti Romům, ale neomezují se jen na ně. Výpady proti Židům, přistěhovalcům, anarchistům, komunistům, gayům jsou běžnou záležitostí. Veřejnosti jsou notoricky známé medializované případy útoků a fyzických napadení proti těmto skupinám prováděná jedinci či skupinami hlásícími se k Národnímu odporu. Nezřídka se členové Národního odporu dostávají do hledáčku orgánu činným v trestním řízení a soudů pro velmi závažnou trestnou činnost

---

³ Zdroj - <http://www.odpor.org/index.php?page=glosy> (staženo 18.1 2010)

Politické strany

Dělnická strana. DS – Dělnická strana je současným hlavním oficiálním zástupcem ultrapravice v České republice. Jde o regulérní politickou stranu, která kandidovala ve volbách v roce 2006 do Parlamentu ČR. Jedním ze zakladáčů je i její současný předseda Tomáš Vandas, který je stejně jako většina představitelů DS bývalým členem SPR-RSČ a Republikánské mládeže. V současné době DS úzce spolupracuje s občanským sdružením Dělnická mládež (DM), která se stejně jako DS ideologicky hlásí k nacionálnímu socialismu. Volební program DS nevybočuje ze zažitých kolejí jiných politických uskupení. Tedy až na dva body: ⁴

- *„VYPOVĚZENÍ IMIGRANTŮ, kteří u nás nelegálně přebývají. Lidé bez státní příslušnosti budou vyloučeni ze všech státních podpor a dotací. Nechceme být „žumpou Evropy“ a zemí plnou imigrantů, přistěhovalců ze států bývalého Sovětského svazu, Balkánu, Asie, Dálného východu apod. Požadujeme zrušení přistěhovaleckých táborů a zrušení všech podpor pro přistěhovalce.“*
- *„NÁROD, NE MENŠINY musí mít přednost v politických a kulturních otázkách. Jakékoliv zvýhodňování minorit (národnostních, sociálních a jiných) na úkor majoritní společnosti považujeme za projev rasismu a xenofobie vůči našim občanům“.*

Z výše uvedeného je patrná jejich netolerance lidí jiných národností. Mezi další skupiny obyvatel, proti nimž DS vystupuje, jsou mimo národnostní menšiny i homosexuálové a přistěhovalci. DS v otázce homosexuálu zavrhuje sňatky mezi nimi a v otázce přistěhovalců zase požaduje jejich deportaci. Toto je dle mého názoru zcela nepřijatelné, žijeme v multikulturní zemi, kde má každý nárok na své místo. Se všemi, včetně homosexuálů, imigrantů a přistěhovalců, musí být zacházeno stejně a humánně.

DS je politickou stranou založenou na populismu, radikalismu a nacionalismu. Je také označována za stranu nacionalistickou. V současné době není strana přímou

---

⁴ zdroj - <http://volby.delnickelisty.cz/program> (staženo 21.1.2010)

hrozbou demokracie v zemi, ale vzhledem k tomu, že roste její popularita, se stává DS hrozbou spíše do budoucna. 24. listopadu 2008 podala Vláda ČR u Nejvyššího správního soudu ČR návrh na rozpuštění strany, který byl ale zamítnut. Druhý pokus o rozpuštění strany byl již úspěšný. 17. února 2010 NSS v Brně stranu rozpustil. Bohužel ale se toto rozhodnutí zdá být zcela bezzubé. NSS nezakázal používat název Dělnická strana a ani používat pro ni typické vlajky, jež nápadně se podobá vlajce německé nacistické organizace DAF. Pan Vandas zcela klidně za pár měsíců může založit stranu novou, se stejným názvem a pod stejnou vlajkou. Pokud se nebude uchýlovat k nespolečensky přípustným výrokům, může působit na naší politické scéně po dobu dalších mnoha let.

- **Národní strana.** NS začala vznikat a působit v ČR v letech 2000-2002, stále působí a ještě nebyla zrušena. Lze ji stejně jako Dělnickou stranu označit jako pravicovou stranu zaměřenou populisticky – nacionálně. Ačkoliv obě strany spadají do stejné politické kategorie, nespolupracují spolu. Národní strana je známá veřejnosti jako strana vyznačující se agresivním nacionalismem, lze tedy z projevů jejích představitelů výrazně vycítit rasismus a xenofobii. Navenek se ale Národní strana od neonacismu distancuje. V posledních letech se ale svými výroky pohybuje na hraně dodržování demokratického rámce. Národní strana se ve svém programu snaží o korektní postoje, ale sám obsah se nepřilíší liší od postojů jiných extremistických organizací. Názory Národní strany, ale na rozdíl od nich nejsou prezentovány tak agresivně.

„Od etnických menšin požaduje NS loajalitu k státu, ve kterém tyto menšiny žijí, a respektování všech pravidel, úzů a povinností majority v návaznosti na práva, která jsou státem dána všem občanům. Národní strana je proti jakémukoliv zvýhodňování etnických menšin, tj. proti pozitivní diskriminaci a bude zastávat tzv. Rovnost před právem i povinností.“⁵

---

⁵ Zdroj - www.narodni-strana.cz

Registrované organizace hlásící se k neonacismu

Vlastenecká fronta, která je na Ministerstvu vnitra oficiálně registrovaná jako občanské sdružení, byla založená Jiřím Fiedlerem v roce 1993. Můžeme ji označit za neofašistickou, protože původně se jednalo o brněnskou organizaci skinheads. Jejich typickým rysem, jako všech organizací založených na fašistických základech, je konzervativní autoritářství, šovinismus a fundamentalisticky laděný křesťanský ultrakonzervatismus.

Ve svých cílech⁶ uvádí, že se bude snažit o prosazení respektování tradičních hodnot českého národa, které bude všemi prostředky hájit.

- *chápeme hájení českých národních zájmů jako svou nejvyšší prioritu,*
- *jsme pro uzákoněná lidská práva, avšak spojená s lidskou zodpovědností,*
- *odmítáme izolacionalismus naší vlasti, ale jsme zásadně proti setrvání naší země v NATO a proti vstupu do EU, protože tak naše země zbytečně ztrácí podstatnou část své suverenity,*
- *jsme proti tzv. pozitivní diskriminaci, čili zvýhodňování menšin na úkor českého národa,*
- *nesouhlasíme se snahou legalizovat tzv. měkké drogy,*
- *zavrhujeme registrované partnerství osob stejného pohlaví postavené téměř na roveň přirozené podobě rodiny,*
- *odmítáme potraty ze "sociálních" důvodů, jelikož tak kvůli nezodpovědnosti svých zploditelů ročně umírají desetitisíce nevinných dětí,*
- *odsuzujeme chování politických představitelů na všech úrovních, kteří nehledí na zájmy národa, ale jen na to, jak naplnit své kapsy a ukojit své mocenské ambice!*

Vlastenecká fronta popírá jakékoliv propojení s dalšími neofašistickými a neonacistickými organizacemi. Sama sebe prezentuje jako organizaci se zájmem o politické dění, kdy v roce 1998 se snažila prosadit v komunálních volbách.

---

⁶ Zdroj: http://www.vlasteneckafronta.cz/co_chceme.html

1.4 Levicová extremistická scéna ČR

Vedle pravicového extremismu existuje logicky i extremismus levicový. Je historicky orientován především ke komunismu a anarchismu a vyznačuje se především třídní a sociální záští. Levicový extremismus reprezentovaný anarchismem⁷ je obzvláště antikulturní a snaží se zavést absolutní rovnost, zrušení státního zřízení a ekonomické nerovnosti. Komunisté zase usilují o nastolení komunismu⁸.

V České republice je levicový extremismus považován za méně společensky nebezpečný. Vyplývá to hlavně z jeho projevů, které jsou spíše umírněnějšího charakteru. Pokud se „levičáci“ násilně projeví, jedná se téměř vždy o střety s neonacisty. Obě extremistická křídla většinou totiž kopírují své veřejné akce, kdy většinou se v průběhu nebo na konci střetnou a poperou. Proto u těchto akcí vždy asistuje Pořádková jednotka policie, jejímž úkolem je oba znesvářené tábory od sebe oddělit a tak zabránit vzájemným střetům. Evropští levicoví extremisté na rozdíl od těch „našich“ přecházejí pozvolna od slov k činům a tak jejich akce už hraničí s terorismem. Mezi takovéto nejvýznamnější levicové teroristické organizace řadíme německou Frakci rudé armády a španělskou organizaci ETA.

V České republice je levicová extremistická scéna zastoupena hlavně anarchoautonomy. Jako anarchoautonomní scéna je označováno spojení klasických anarchistů s autonomním hnutím, tj. nedogmaticky a neideologicky orientovaným zdánlivě apolitickým hnutím, které zastává radikálně nonkonformní postoje vůči společnosti (Chmelík, 2001, s. 23).

---

⁷ Anarchismus: je politická ideologie usilující o vytvoření společnosti bez sociální, ekonomické a politické hierarchie a jiných forem nadvlády člověka nad člověkem

⁸ Komunismus: je politická ideologie, hlásající a požadující společné vlastnictví a odmítající třídní rozdíly mezi lidmi. Jeho zastánci jsou komunisté, zpravidla sdružení do politické organizace - strany, často pojmenované jako komunistická. Hlavními teoretiky byli Karel Marx a Friedrich (česky Bedřich) Engels.

Anarchoautonomní hnutí

Československá Anarchistická federace je členem Internacionály anarchistických federací IAF/IFA a spolupracuje s mezinárodní radikální anarchistickou organizací Peoples Global Action.⁹

Antifašistická akce je aktivní ultralevicová militantní organizace, která se zaměřuje na protesty proti pravicově orientovaným extremistům. Protesty se postupně proměnily a omezily na napadání neonacistů a to zejména mimo oficiální akce bez dozoru policie. Dále se zabývá bojem se všemi autoritářskými ideologiemi a bojem se současným systémem, který se snaží mít kontrolu nad životy lidí.

Marxisticko-leninsky orientované skupiny

Komunistický svaz mládeže je volným sdružením lidí komunistického smýšlení ve věku 15 až 35 let. Bylo založeno v roce 1990 a v prosinci 1993 bylo zaregistrováno jako občanské sdružení. V říjnu 2006 bylo jakožto občanské sdružení ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb. úředně Ministerstvem vnitra rozpuštěno, proti tomuto rozhodnutí byla následně podána žaloba. Městský soud v Praze jako správní soud v roce 2008 rozhodnutí Ministerstva vnitra potvrdil, ale fakticky však působí bez uznané právní subjektivity i nadále. Je členem Světové federace demokratické mládeže.

Redskins jsou považováni za nejradikálnější a nejmilitantnější levicově orientovanou odnož hnutí skinheads. Svoji pověst získali Redskins zejména svými útoky na skinheads a další neonacistické skupiny. Jejich ideologie je založena na marxismu a jeho odnožích stalinismu, maoismu a trockismu. Od „běžných“ pravicových skinheads se na první pohled odlišují užíváním červených bomberů a červených martensek.

---

⁹ PGA – je mezinárodní anarchautonomní protikapitalistická antiglobalistická organizace, byla ustavena v roce 1998. Je tvůrcem myšlenky tzv. „street party“.

2. Právní rámec trestné činnosti s pravicovým extremistickým podtextem

Trestná činnost spojená s pravicovým extremistickým podtextem je jeho nejzávažnější formou projevu. Členové různých extremistických skupin páchají nejen přestupky, ale i trestné činy různé závažnosti. Pachatelé svojí činností páchají jak trestné činy přímo s podtextem projevů extremismu, tak i činy zdánlivě s ním nesouvisející. Jsou to činy, kterými členové těchto skupin či hnutí získávají prostředky pro svoji činnost nebo organizování např. demonstrací a útoků.

V prvé řadě je třeba zmínit, že trestní zákon je založen na individuální odpovědnosti pachatele za spáchaný trestný čin, proto bude třeba dokazování směřovat k prokázání skutečnosti, že konkrétní pachatel naplnil všechny skutkové podstaty trestného činu a tento čin je zároveň nebezpečný pro společnost. Nedostatek formální nebo materiální stránky trestného činu bude mít za následek nemožnost stíhat a odsoudit pachatele.

Zde je demonstrativní výčet trestných činů, ke kterému může docházet v souvislosti s „extremistickou kriminalitou“. Jde o tyto trestné činy, které jsou uvedeny v zákoně 140/1961 Sb., trestního zákona:

- Hlava II. tr.z. (§ 118 – neoprávněné podnikání, § 148 - zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby),
- Hlava III. tr.z. (§§ 153, 154 – útok na státní orgán, §§ 155, 156 – útok na veřejného činitele, § 163a - účast na zločinném spolčení),
- Hlava V. tr.z. (§§ 196, 197a – násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, § 198 – hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení, § 198a podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod, § 202 – výtržnictví),
- Hlava VII. tr.z. (§ 219 odst. 1, 2 písm. g) – vražda, § 221 odst. 1, 2 písm. b), § 222 odst. 1,2 písm. b) – ublížení na zdraví, § 225 – rvačka),
- Hlava VIII. tr.z. (§ 238a – porušování svobody sdružování a shromažďování),

- Hlava IX. tr.z. (§ 252a – legalizace výnosu z trestné činnosti, § 257 odst. 1,2 písm. b) tr.z. – poškozování cizí věci),
- Hlava X. tr.z. (§§ 260, 261a – podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka).

Výčet paragrafů z trestního zákona rozděluje trestné činy na dvě skupiny ¹⁰:

- trestné činy spáchané v souvislosti s existencí nelegálních organizací, spolčení nebo hnutí (dále jen „nelegální organizace“),
- trestné činy spáchané bez ohledu na existenci nelegálních organizací.

2.1 Trestné činy spáchané v souvislosti s existencí nelegálních organizací

Do této kategorie lze zahrnout zejména následující trestné činy:

- podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 198a odst. 3 písm. b) tr.z.),
- účast na zločinném spolčení (§ 163a tr.z.),
- podpora a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod (§§ 260, 261 tr.z.).

Všechny zmíněné trestné činy jsou charakteristické tím, že se k jejich spáchání vyžaduje existence více či méně organizované skupiny osob, která porušuje nebo směřuje k porušování práv a svobod jiných osob. Objektivní stránka jejich skutkových podstat, v níž je vyjádřeno jednání pachatele, pak úzce souvisí s existencí takových nelegálních organizací. Samotné jednání může spočívat zejména v založení, podpoře, propagaci nelegální organizace, jakož i v účasti na ní nebo ve veřejném propagování sympatií k ní. Zákonem vymezené jednání a existence nelegální organizace jsou tedy dva základní znaky, ke kterým bude v rámci trestního řízení směřovat převážná část dokazování. Z praxe vyplývá, že se doposud neobjevily výrazné problémy, pokud jde

---

¹⁰ Ministerstvo vnitra - Stanovisko k extremismu 1/2007

o obstarávání a provádění důkazních prostředků ve vztahu k protiprávnímu jednání organizátorů a účastníků pravicově extremistických koncertů. Na druhou stranu se problematickým jeví dokazování existence nelegálních organizací, což v několika případech vedlo k ukončení trestního řízení ve věci. Z tohoto důvodu se dále budeme zabývat interpretací znaků nelegálních organizací ve vztahu k jejich dokazování. Jak vyplývá z dosavadních trestních případů, lze poznamenat, že výpovědi či výsledky svědků nebo obviněných, odborná vyjádření, znalecké posudky, ohledání věci a místa činu, obrazové a zvukové záznamy nebo propagační materiály obstarané v souvislosti s pořádáním extremistických hudebních koncertů nebyly v několika případech považovány za dostačující k prokázání jejich existence. V rámci prověřování a objasňování trestné činnosti tedy Policie ČR musí širěji využít i další právní nástroje, mezi něž se řadí operativně pátrací prostředky (k jejich použití došlo například v akci „Patriot“)¹¹. Vzhledem k tomu, že Českou republiku zavazuje ke stíhání uvedených trestných činů několik mezinárodních smluv¹², Mezinárodní pakt o občanských a politických právech atd., je splněna i podmínka pro použití agenta.

S ohledem na vymezené trestné činy řadíme pod obecný pojem „nelegální organizace“ skupinu, organizaci nebo sdružení, které hlásají diskriminaci násilí nebo rasovou, etnickou nebo náboženskou nenávist (§ 198a odst. 3 písm. b) tr.z.), zločinné spolčení (§ 163a tr.z.) a hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka (§§ 260, 261 tr.z.).

V další podkapitole budou popsány rozdíly a právní základy extremistických uskupení. Toto rozdělení je důležité pro správné určení kvalifikace dle trestního zákona.

Skupina, organizace nebo sdružení, které hlásají diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou nebo náboženskou nenávist (§ 198a odst. 3 písm. b) tr.z.)

Nejčastější nelegální organizací, se kterou se policie (včetně všech dalších orgánů v trestním řízení) může setkat, jsou skupina, organizace nebo sdružení, které

---

¹¹ Patriot - akce Policie ČR zaměřená na organizátory nelegálních koncertů neonacistické hudby

¹² např. Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Mezinárodní úmluva o potlačení a trestání zločinu apartheidu

hlásají diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnicko nebo náboženskou nenávist, uvedené v § 198a odst. 3 písm. b) trestního zákona. Ustanovení 198a odst. 3 písm. b) obsahuje samostatnou skutkovou podstatu trestného činu, která byla trochu nešťastně vložena novelou¹³ do stávajícího trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Pojetí nelegální organizace ve smyslu tohoto ustanovení je v podstatě dosti široké. Každá z těchto skupin má své charakteristické vlastnosti:

- **skupina** - nahodile vzniklé seskupení nejméně tří osob, např. účastníci hudebního koncertu. Jako důkazní prostředek se dají použít obrazové a zvukové záznamy projevů těchto osob, výpovědi, zajištěná závadná symbolika, vstupenky na koncert, letáky atd.,
- **organizace** – společenství nejméně tří osob, má vytvořenou strukturu, je zde charakteristická dělba úkolů mezi členy a koordinovaností (např. hudební skupina, organizátoři koncertu). Jako důkazní prostředky se dají použít záznamy komunikace mezi členy, obrazové a zvukové záznamy koncertů, texty písní, nájemní smlouvy, znalecké posudky atd.,
- **sdržení** – specifické formy organizace v podobě spolků, společností, svazů, hnutí, klubů a jiných sdržení. Typickou organizací této formy je např. Národní odpor. Jako důkazní prostředky lze použít záznamy o případné registraci členů, záznamy z plánování akcí, stanovy, pozvánky hudebním skupinám na účast na koncertu, výpovědi a znalecké posudky.

Na základě této specifikace je možné pod nelegální organizaci zařadit i organizátory koncertu, hudební skupiny, které na koncertu vystupují, samotné účastníky koncertu, jakož i jiné organizace. Vždy však je nutné prokázat, že smyslem, cílem nebo účelem existence takové organizace je hlásání diskriminace, násilí nebo rasové, etnické nebo náboženské nenávisti. Dokazování je postaveno na důkazních prostředcích obstaraných buď v rámci dlouhodobého šetření policie, má-li organizace trvalejší charakter, nebo v rámci krátkodobého šetření, kdy zpravidla jde o dokumentaci hudebního koncertu, o jehož konání se policie dozví těsně před začátkem koncertu.

---

¹³ zák. č. 134/2002 Sb. s účinností od 30. 6. 2002

Většinou se tak děje monitorováním telekomunikačního provozu zájmových osob, nebo emailové komunikace. Tento moderní způsob komunikace se stal oblíbeným u osob organizujících různé nelegální setkání, nebo koncerty. Prokázání existence nelegální organizace je však pouze prvním krokem policie, za kterým následuje prověřování skutečností nasvědčující tomu, že se podezřelá osoba aktivně účastnila na její činnosti. Aktivní účast je třeba vykládat v souvislosti s činností nelegální organizace. U hudební skupiny se aktivní účastí rozumí činnost hudebníka, zpěváka, manažera skupiny apod. Na druhou stranu ale nelze považovat za aktivní účast na činnosti hudební skupiny přítomnost na koncertě. Účastníci koncertu si však mohou vytvořit vlastní, třeba i nahodile vzniklou nelegální organizaci, která hlásá diskriminaci (půjde o skupinu z pohledu kvalifikace) a tímto jednáním se aktivně podílet na její činnosti. Dokazováním trestné činnosti proběhne následujícím způsobem:

1. prokázání existence nelegální organizace,
2. prokázání, že organizace hlásá diskriminaci, nenávist apod.,
3. prokázání podezřelého,
4. prokázání jeho krovní účasti na činnosti organizace,
5. prokázání úmyslu.

Neprokázání existence nelegální organizace však neznamená ukončení šetření policie, zde se naopak dále prošetřuje, zda nedošlo ke spáchání jiného trestného činu, jehož znakem je participace podezřelého na nelegální organizaci, např. § 198a odst. 1 tr.z.

Zločinné spolčení

Závažnější formu trestné součinnosti pachatelů představuje zločinné spolčení. Zločinné spolčení je právně definováno v § 89 odst. 17 tr.z.

Zločinné spolčení – společenství více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činnosti, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné

trestné činnosti. Příkladem může být neonacistická organizace již neaktivní organizace Bohemia Hammer Skins. Jako důkazní prostředky je možné využít záznamy o struktuře a organizaci osob, o komunikaci mezi nimi, trestné činnosti, případném vnitřním řádu, věcném a finančním zajištění atd. Nezřídka se při zajišťování těchto důkazů využívá i institut agenta.

Zločinné spolčení jako forma trestné součinnosti se vyznačuje vysokým stupněm organizovanosti s přesně vymezeným vztahem nadřízenosti a podřízenosti svých členů a může směřovat k páchání jakékoliv úmyslné trestné činnosti. Znakem takového společenství je i jeho trvalejší charakter. Za zločinné spolčení lze považovat např. „*vysoce organizované společenství, zaměřené výlučně na dosažení politických cílů (destabilizaci společnosti) soustavným pácháním úmyslným násilných trestných činů (různé extremistické teroristické skupiny)*“ (Šámal, 2003 s. 927). Za takové spolčení bylo dříve možné považovat organizaci Bohemian Hamer Skins B.H.S., která vzešla z mezinárodní organizace Hammerskins, s jejímiž aktivitami byly spojovány některé ve světě spáchané teroristické útoky. Na území České republiky již tato organizace není aktivní, i když je uváděna pořadateli na některých extremistických koncertech jako hlavní organizátor. Organizátoři to pravděpodobně dělají pro zvýšení prestiže a i z důvodu přilákání většího počtu návštěvníků. Do budoucna je však nutné počítat i s variantou vzniku nebo obnovením činnosti extremistického zločinného spolčení, kdy policie bude muset najít dostatek důkazních prostředků k prokázání skutečnosti o osobách na něm zúčastněných, o jeho organizaci a vnitřním fungování, financování a hlavně o jeho úmyslné extremistické činnosti, kterou soustavně páchá. Postup jak prokázat zločinné spolčení je:

- prokázání existence zločinného spolčení – znaků,
  - účastenství více osob
  - organizační struktura, podřízenost a nadřízenost
  - rozdělení funkcí a dělby činností
  - soustavné páchání úmyslné trestné činnosti
- prokázání podezřelého,
- prokázání, že založil spolčení, účastní se jeho činnosti nebo jej podporuje,
- prokázání úmyslu.

Hnutí směřující k potlačení práv a svobod občana nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob (§260, 261 tr.z.)

Hnutí (extremistické hnutí) – neoficiální, více či méně pevné sdružení občanů stejných nebo podobných extrémních názorů na společenské vztahy, postavení národa, člověka, náboženství ve společnosti, usilující o prosazení svých názorů a cílů, a to i za využití různých protiprávních prostředků (Chmelík, 2001, s. 9).

Hnutí je specifickou formou trestné součinnosti směřující k potlačení práv a svobod občana nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Trestní zákon neobsahuje právní definice tohoto hnutí, ale vzhledem k bohaté judikatuře Nejvyššího soudu ČR lze vymezit některé jeho obligatorní znaky, které musí být v případě konkrétního hnutí prokázány. Jedná se zejména o tři základní podmínky:

- hnutí *musí skutečně existovat a působit* v době, kdy mělo dojít ke spáchání trestného činu - **podmínka existence hnutí,**
- tvoří jej *skupina osob, která je alespoň částečně organizovaná*, byť třeba formálně neregistrovaná – **podmínka personální základny hnutí,**
- musí *prokazatelně směřovat k potlačení práv a svobod* občana nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob – **podmínka ideologické základny hnutí.**

Uvedené podmínky vyplývají zejména z použití jazykového a logického výkladu zákona. Pro správné pochopení pojmu hnutí v trestním slova smyslu ale je třeba tyto způsoby interpretace práva ještě doplnit o výklad systematický, historický a popřípadě i teologický. Práva a svobody člověka představují v tomto případě objekt trestné činnosti, přičemž jejich ochrana je garantována Listinou základních práv a svobod. Práva a svobody, stejně tak i jejich ochrana, jsou jedním ze základních principů demokratického

státu. Řad historických pramenů dokládá, že na území České republiky v minulosti došlo ke vzniku několika uskupení vedoucích k odstranění demokratických principů, a tím i k potlačení práv a osob člověka. Bylo pro ně charakteristické, že představovaly souhrn osob, z nichž některé působily samostatně, jiné byly organizovány ve sdruženích, nebo formou politických stran a hnutí, přičemž v celku byla jejich činnost vedená společným postojem a ideologií. Jednalo se o fašismus, nacionalismus a komunismus. Tyto uskupení by pak s přihlédnutím k výše uvedeným znakům bylo možné označit za hnutí v trestním slova smyslu. Z obavy, že by mohlo vzniknout nové či vzkřísit dávno zaniklé hnutí, které by v podstatném rozsahu ohrozilo demokratické principy státu, zákonodárce začal kriminalizovat jednání, které by spočívalo v jejich propagaci, případně veřejném projevení sympatií k němu.

Z pohledu trestního zákona se i pojem hnutí postupně měnil. Původně označoval „fašismus a jiné podobné hnutí“, po roce 1989 po změně režimu se uváděl „fašismus a komunismus. Následně Ústavní soud z důvodů právní jistoty zrušil výše uvedené pojmy a ponechal pouze „hnutí“.

V případě páchaní trestné činnosti dle § 260 tr.z. je pro orgány v trestním řízení nejdůležitější citlivě rozlišovat, zda skupina osob **hlásá nenávist** nebo je jejím cílem **hlásat zášť** vůči jiné skupině osob. Nejvyšším soudem ČR je zášť považována za „**ještě více vystupňovanou nenávist**“. Shrňme-li všechny skutečnosti, pak dokazování znaků trestného činu podpory a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod občana nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob se bude dít podle následujícího postupu:

1. prokázání existence hnutí,
2. prokázání, že hnutí směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob,
3. prokázání podezřelého,
4. prokázání jeho podpory, propagace nebo veřejného projevení sympatií k hnutí,
5. prokázání úmyslu.

2.2 Trestné činy spáchané bez ohledu na existenci nelegálních organizací

Pokud nebyla prokázána existence nelegální organizace, má ještě policie možnost zvážit, zda nedošlo k porušení jiného zákonného ustanovení v jednání pravicových extremistů. Většinou jejich jednání zahrnuje skutkové podstaty zejména trestných činů:

- násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci (§§ 196, 197a tr.z.),
- hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení (§ 198 tr.z.),
- podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 198 tr.z.),
- výtržnictví (§ 202 tr.z.).

Nejčastěji se však policie setkává s jednáním spočívajícím v nošení nacistických symbolů, odznaků, vlajek, zpívání rasistických písní neonacistických skupin, vydávání letáků s rasistickým podtextem atd. Nežřídkou se policie setkává s „heilováním“ účastníků různých protestních akcí, pochodů a koncertů.

Závěrem lze shrnout, že je nutné rozlišovat trestné činy spáchané v souvislosti s existencí nelegálních organizací a trestné činy páchané bez ohledu na jejich existenci. Na základě toho je pak důležité obstarávat potřebné důkazní prostředky. Vzhledem k faktu, že Trestní zákon je založen na materiálně-formálním pojetí trestného činu, je potřeba vzít rovněž v potaz, zda protiprávní jednání extremisty má alespoň malý konkrétní stupeň nebezpečnosti.

Nový zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v § 13 říká, že „*trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákoník označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*“. Dále je v §13 uvedeno, že „*k trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti*“. Z tohoto je patrné, že trestným činem je vše to, co je uvedeno v zákoně bez ohledu na míru společenské nebezpečnosti.

2.3 Zákon o právu shromažďovacím

Extremisté šíří svoji ideologii na akcích, jako jsou mítinky, koncerty a různá podobná setkání konaná na veřejnosti. Problematika práva v případě těchto veřejných akcí tkví v rozporu práva na shromažďování zajištěného Listinou práv a svobod a společenského požadavku na veřejný pořádek a potírání projevů extremismu.

Listinou základních práv a svobod má každý občan ČR právo na vyjádření se za pomoci shromažďování a sdružování, které je zakotveno v článku 19 výše uvedeného zákona. Ne všechna shromáždění probíhají poklidně, u některých je přímo zjevné riziko možného porušení zákona ze strany účastníků. V tomto případě pak nastupují státní orgány, které mají za úkol rozhodovat o možných opatřeních vztahujících se k ohlášenému shromáždění.

Působnost orgánů veřejné správy na úseku shromažďování občanů vykonávají v přenesené působnosti jednotlivé obecní úřady, pověřené obecní úřady, krajské úřady a Ministerstvo vnitra. Obecní úřady na tomto úseku disponují některými významnými oprávněními, z nichž je třeba zdůraznit zejména oprávnění shromáždění zakázat v zákonem stanovených případech a dále oprávnění takové shromáždění rozpustit.

Pro potřeby obcí, v jejíž pravomoci je rozhodovat ve věci oznámených shromáždění byl Ministerstvem vnitra vydán „*Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím*“. Smyslem tohoto manuálu je poskytnout obcím základní orientaci v právní úpravě shromažďovacího práva dle novely zákona č. 84/1990 Sb. v České republice a zajištění veřejného pořádku v souvislosti s konáním různých shromáždění na území České republiky. Zákon upravuje pravidla oznamování, konání a možnostech omezení nebo zrušení a zákazu shromáždění, a umožňuje tak operativně reagovat na případné poznatky zjištěné v souvislosti s oznámeným shromážděním.

2.4 Změny v trestním zákoně uskutečněné po 1. lednu 2010

Dne 26. ledna 2009 byl prezidentem republiky podepsán nový trestní zákoník. Jedná se konkrétně zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Účinnost tohoto zákona byla stanovena na 1. ledna 2010. Vzhledem k tomu, že tato práce je psána v době účinnosti obou právních úprav, níže uvádím ekvivalentní paragrafy nového trestního zákoníku. Použitá literatura však v době svého vzniku nepočítala s jeho existencí, a proto se dále budu zabývat ve většině příkladů ještě původním zákonem. V principu se žádné velké změny v právních kvalifikacích neudály, přesto k jedné zásadní změně z pohledu popisovaného problému došlo, a to uvedená skutečnost obsažená v §13 tr.z. o obecné kvalifikaci trestného činu, ve které se již nenachází podmínka společenské nebezpečnosti.

Na tomto místě uvádím znění paragrafů tr.z. postihující trestnou činnost přímo spojenou s projevy zejména ultrapravicového extremismu. Je vícero trestných činů, které mohou být spojovány s extremismem, ale nebylo by účelné je zde vypisovat, protože ve své hmotné části s ním přímo nesouvisí. Dále zde neuvedu § 400 - genocidium, § 402 – útok proti lidskosti a § 402 – apartheid a diskriminace skupiny lidí, protože není téměř možné v našich podmínkách uplatnit. K jejich spáchání by bylo třeba změnit postoje a názory téměř celé společnosti a to, dá se říci, není v našem demokratickém státě téměř možné. V závorkách je uvedeno i pro srovnání číslo paragrafu dřívější právní úpravy 140/1961 Sb.

Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 (§ 196)

(1) Kdo skupině obyvatelů vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Kdo užije násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(3) Stejně jako v odstavci 2 bude potrestán, kdo se spolčí nebo srotí ke spáchání takového činu.

Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob § 355 (§ 198)

(1) Kdo veřejně hanobí

- a) některý národ, jeho jazyk, některou rasu nebo etnickou skupinu, nebo
- b) skupinu osob pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) nejméně se dvěma osobami, nebo
- b) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod § 356 (§ 198a)

(1) Kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Stejně bude potrestán, kdo se spolčí nebo srotí k spáchání činu uvedeného v odstavci 1.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo
- b) účastní-li se aktivně takovým činem činnosti skupiny, organizace nebo sdružení, které hlásá diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou, třídní, náboženskou nebo jinou nenávist.

Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka § 403 (§ 260)

(1) Kdo založí, podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

- (2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným podobně účinným způsobem,
  - b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny,
  - c) spáchá-li takový čin jako voják, nebo
  - d) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

(3) Příprava je trestná.

Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka § 404 (§ 261)

Kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí uvedenému v § 403 odst. 1, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia § 405 (§ 261a)

Kdo veřejně popírá, zpochybňuje, schvaluje nebo se snaží ospravedlnit nacistické, komunistické nebo jiné genocidium nebo jiné zločiny nacistů a komunistů proti lidskosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

3. Pachatelé rasově motivované extremistické trestné činnosti

3.1 Rasově motivovaný extremismus - charakteristika pachatelů

Rasově, etnicky a nábožensky motivovanou trestnou činností páchají sociálně narušené osoby, ve většině případů jde o osoby mladistvé. Věkový průměr pachatelů se však snižuje až pod hranici trestní odpovědnosti, tedy pod patnáct let. Podle sociálního složení jde převážně o pachatele s nízkým vzděláním, s neukončeným středoškolským vzděláním nebo učně, pachatele s nízkými příjmy, bez sociálního zázemí.

Rasově, etnicky a nábožensky motivované útoky jsou pro ně seberealizací, útekem z reality jejich společenské, osobní, pracovní i ekonomické neúspěšnosti. Považují se za "budovatele nového společenského řádu", který vyřeší všechny problémy tím, že odstraní Romy, Židy, nebo jiné, podle nich hlavní příčiny jejich neúspěšnosti.

Charakteristickým rysem těchto pachatelů trestné činnosti je páchaní rasově motivované trestné činnosti pod vlivem alkoholu, dále pak dominující faktor party až davu, který umocňuje agresivitu i kuráž pachatelů, navozuje pocit bezpečí, anonymity. U pachatelů jsou zjišťovány výrazné poruchy v oblasti emocí, jako je labilita, citová otupělost, citové strádání, typická je impulsivnost a časté jednání v afektu. V jejich interakcích s okolím často chybějí morální zábrany. Jde tedy o výrazně skupinovou trestnou činnost páchanou více než dvěma osobami.

Z pohledu typologie skupinové kriminality (příležitostná skupina, parta, organizovaná skupina, zločinecká organizace) jde převážně o partu nebo příležitostnou skupinu. Jen výjimečně je rasově motivovaný útok spáchán organizovanou skupinou, dosud nebyl zaznamenán případ zločinného spolčení. Dnešní moderní přetechnizovaná doba nabízí právě v případě formování se různých uskupení různé možnosti komunikace. Internet a mobilní komunikace jim poskytuje anonymitu a je jen na vynaloženém úsilí policie proniknout do komunikačních kanálů extremistů.

Motiv činu, jako základní rys rasově motivované trestné činnosti, vyjadřuje psychický vztah pachatele ke spáchanému deliktu a jeho následkům. Motivem rasových útoků je obvykle rasová, náboženská, národnostní nenávist a zášť, rozdílné politické přesvědčení, rozdílné vyznání nebo to, že poškozená osoba je bez náboženského vyznání, nebo také antisemitismus.

V drtivé většině případů jsou rasově motivované činy páchané příslušníky nebo příznivci hnutí SKINHEADS, z nichž jen nejradikálnější jsou označováni i příslušníci Blood & Honour Division Bohemia. Přehled a statistika vývoje trestných činů pachatelů motivovaných extremismem je uvedena v přílohách formou přehledných tabulek. Tyto statistiky vychází z oficiálních údajů vydaných Ministerstvem vnitra v každoroční zprávě nazvané Strategie boje proti extremismu.

Osobnost pachatelů rasově motivovaných útoků můžeme charakterizovat takto:

- jde převážně o sociálně narušené mladistvé pachatele,
- pachatelé mají velmi nízkou úroveň vzdělání a problémy se zařazením do společnosti,
- trestná činnost je páchána převážně pod vlivem alkoholu,
- dominující úlohu sehrává faktor party a davu,
- jde převážně o příznivce hnutí SKINHEADS.

Trestná činnost příslušníků ozbrojených sborů

Velmi závažnou a pro společnost nebezpečnou formou projevů extremismu jsou trestné činy s projevy extremismu, které jsou páchany příslušníky ozbrojených sborů ČR. Jedná se o příslušníky Policie ČR a Armády ČR. Tito lidé by měli být vzorem pro běžné občany a proto je společnost citlivá na jakékoliv jejich morální selhání. Projevy extremismu u nich nejsou naštěstí příliš časté, ale i tak prohřešky těchto příslušníků vrhají špatné světlo na celý sbor. Je s podivem, že se vůbec může policista nebo voják dopustit takovéto trestné činnosti, když je při svém nástupu k policii nebo armádě podroben náročným psychologickým testům. Možná je to způsobeno tím, že služba u policie nebo armády je velice psychicky náročná. Policista se každodenně setkává s pachateli běžné trestné činnosti, kterými jsou z velké části Romové, nebo příslušníci

jiných národností. Tato situace pak v nich může vyvolávat určité pocity, které pak mohou ventilovat ve formě extremistického projevu. Vojáci na zahraničních misích jsou zase pod obrovským tlakem způsobeným neustálým rizikem ztráty vlastního života a projevy nenávisti vůči druhým mohou být ventilem nahromaděného strachu a únikem z reality. Nechci se jich tímto zastávat, ale snažím se nastínit právě možné příčiny těchto projevů.

Jsou ale i tací, kteří k policii nebo armádě již nastupují a jsou členy některých nelegálních hnutí a službu vnímají jako prostředek k získání zkušeností s taktikou boje proti extremismu a k zdokonalování se ve znalostech sebeobrany a bojových umění. Takto získané znalosti pak předávají dalším členům, které uplatňují při různých bojůvkách nebo opatřeních prováděných Policií ČR právě proti nim.

Pro zjišťování a odhalování příslušníků ozbrojených sborů páchajících trestnou činností spojenou s extremismem slouží Inspekce MV a Vojenská Policie. Informace tyto instituce získávají vlastním šetřením, z podaných oznámení, operativně pátrací činností, nebo monitoringem právě akcí pořádaných extremisty.

Trestná činnost policistů s extremistickým podtextem

V letech 2008 vyšetřovala Inspekce MV (nyní Inspekce Policie ČR) dva případy podezřelých policistů ze spáchání trestné činnosti s extremistickým podtextem, ale ani v jednom nebyl právě extremistický podtext prokázán. Stejně jako se nepovedla prokázat jejich náklonnost k extremistickým hnutím, nebo členství v nich. V obou případech bylo prověřování ukončeno předložením návrhu na zahájení trestního stíhání dle § 162 odst. 1 tr.ř, pro podezření ze spáchání tr. činu výtržnictví dle § 202 odst. 1 tr.z.

4. Symboly používané extremisty

Jedním ze způsobů získávání důkazů pro trestní řízení je i zajišťování symbolů použitých extremisty během jimi pořádaných akcí. Symbolů, které používají extremisté je celá nespočetná řada. Orientovat se v nich je velmi složité, někdy je jedná o zjevné extremistické symboly a někdy naopak jsou důmyslně skryty a maskovány. V mnoha případech jsou to symboly dávno nepoužívané, a proto nejsou bezpečnostními složkami odhaleny a přichází se na ně až s odstupem času. Příkladem toho může být i kauza vojáka speciální jednotky Armády ČR účastnícího se operace v Afganistanu. Ten použil na svojí ochranné přilbě symboly fašistické divize Waffen – SS. Posléze byl odhalen novinářem a následně po prošetření propuštěn od armády. V současné době je ve spojitosti s výše uvedenou záležitostí trestně stíhán.

Pro následující kapitolu jsou použity materiály z publikace Symboly používané na území ČR v současnosti (2006) autor Mareš Miroslav, vydané jako manuál pro Policii ČR a dále z knihy Symbolika extremistických hnutí (2000) autora Jana Chmelíka. Tito autoři se ve svých dílech specializují právě na problematiku extremismu a s ním spojenou symboliku.

Symbolem můžeme vyjadřovat obvyklé označení neboli značku pro nějaký předmět. Symboly označují konkrétní stavy, jevy nebo abstraktní pojmy. Jedná se typicky o písmena, číslice, znaménka, veličiny atd., vznikly dlouhodobým používáním.

Pro naše potřeby symbolem rozumíme značku, která má vztah k předmětu, co označuje. Příkladem mohou být erby, odznaky, vlajky, slovní spojení, hesla, rukávové nášivky, někdy může být symbolem i jenom barva, nebo významné fašistické či nacistické výročí. S extremismem je pojem symbolu úzce spjat. Různé extremistická hnutí a skupiny užívají pro ně specifické symboly. Tyto značky se pak stávají důležitým prostředkem při prokazování existence samotných hnutí a trestné činností s nimi spojených.

Užívání symbolů samo osobně nemusí být trestné, důležité je však prokázat spojitost jejich uživatelů s extremistickým hnutím. Je nutné prokázat vazbu na hnutí,

kteře směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou či třídní nenávisť. Lehce by se totiž mohlo stát, že by se tak dal kriminalizovat třeba prodej historických dobových uniforem, odznaků či vlajek pro sběratelské účely, nebo použití hákového kříže ve filmu popisující historickou událost. Pokud by ale takovýto film např. holocaust oslavoval nebo popíral, byla by situace zcela opačná.

4.1 Dva pohledy na extremistickou symboliku

Jan Chmelík ve své knize Symbolika extremistických hnutí rozděluje symboly do následujících tří kategorií: (Chmelík, 2000, s. 56).

1. Symbolika se zjevným rasovým motivem

do této kategorie jsou zařazeny symboly, emblémy a jiné zástupné znaky, které přímo představují rasový motiv. Svým grafickým provedením přímo navozují nebezpečí porušování práv a svobod člověka. V jejich grafickém pojetí je přímo a otevřeně vyslovena národnostní, rasová, třídní, nebo náboženská zášť. Jde o takové znaky, které vznikly z historických souvislostí, a jejich obsah je všeobecně známý. Tyto znaky jsou všeobecně známy a obecnou laickou veřejností jsou zařazovány do skupiny symbolů přímo souvisejících s rasovou, antisemitskou a xenofobií nesnášenlivostí. Jedná se o znaky známé v celosvětovém měřítku, zejména jde o fašistické symboly a emblémy.

2. Symbolika s latentním rasovým motivem.

u této skupiny znaků není jejich rasový, antisemitský, protináboženský či protidemokratický význam tak zjevný a veřejnosti známý, není u nich zcela jednoznačný znám ani význam a obsah. Tyto znaky mají vícero významů, ten historický nemusí být ani zpravidla negativní. Samotné znaky této kategorie však mají stejnou závažnost jako znaky kategorie první, zde je však z pohledu trestní odpovědnosti nutné a potřebné dohazovat jejich souvislost s extremistickým hnutím. Typickými zástupci této skupiny znaků je symbolika např. hnutí B.H.S - zkřížená kladiva, keltský kříž apod.

3. Symbolika prostá rasového motivu.

znaky této kategorie jsou hojně používány extremistickými hnutími, ale nelze říci, že by všeobecně směřovali k propagaci rasismu, antisemitismu, fašismu nebo k propagaci útisku rasy, národnosti nebo náboženského vyznání. I když z právního hlediska nejsou tato znaky přímo považovány za závadné, jsou zpravidla obecně zavrhovány z morálního hlediska pro svůj vulgární a nevhodný obsah. Jedná se typicky o nápisy a slogany např.: SKINHEADS, KU-KLUX-KLAN, B.S.H., B&H, a další.

Výše uvedené rozdělení symbolů používaných extrémistickými hnutími nelze ale z trestně právního hlediska používat. Dle Trestního zákona je nutné prokázat souvislost s určitými zákonem zakazujícími jednáními uvedenými v § 260, 261 TZ. Miroslav Mareš proto definoval symboly do následujících dvou skupin (Mareš, 2006, s. 5):

- **převzatou** (kterou převzali od jiných neextremistických a zpravidla historických subjektů a používají ji ke svým účelům), přičemž je možné i souběžné užívání určitého symbolu extremisty i subjekty bez vazeb na extremismus (typicky např. využití svastiky neonacisty a buddhisty),
- **původní** (kterou si extremisté vytvořili jako novotvar), jež zpravidla nemá jiné využití než v oblasti extremismu. Typické pro symbol Blood & Honour.

4.2 Neonacistická symbolika

Vzhledem k tomu, že neonacismus je hnutím, které z části ideově navazuje na původní nacismus, přebral od něj část ideologie a symboliky. Soudobý neonacismus se hlásí k tradicím nacismu a užívá jeho symboliku pro svoji současnou aktivitu. Tyto aktivity a symboly jsou však upraveny pro potřeby nynějších neonacistů a pro jejich užití v současnosti. K níže uvedené symbolice se současný český neonacismus hlásí a bere ji jako základ svojí ideologie. Symbolika se dá rozčlenit na kategorie, v nichž předmětem uctívání jsou nacistické organizace, osobnosti, významná výročí, barvy a symboly (znaky, vlajky, atd.). Rozsah symbolů používaný neonacisty je značný, sám by vydal na samotnou práci či knihu, proto se omezím jenom na ty nejvýznamnější.

Všechny tyto symboly jsou z historického pohledu pouhým faktem, zcela nezávadným, ale pokud se tento symbol spojí s hnutím hlásající nenávist, stávají se středem zájmů policie a orgánů činných v tr.ř.

1. Organizace nacistického Německa:

Velký symbolický význam mají pro současný neonacismus tradice složek **NSDAP**.¹⁴ Hlavně jde o **Ochranné oddíly NSDAP Schutzstaffeln – SS**. Vznikly v roce 1925 jako ochranka vedení NSDAP. Postupem času se však staly hlavní složkou bezpečnostního sboru nacistického Německa. Jejich specifickou součástí tvořily oddíly **Zbraně SS – Waffen SS**, v nichž sloužili i vojáci neněmeckých národností. Z tohoto důvodu jsou jednotky SS pro soudobé neonacisty z důvodu jednoty víry v nadřazenost árijské rasy velkým vzorem. Mezinárodním vojenským tribunálem v Norimberku¹⁵ byly jednotky SS označeny za zločinnou skupinu.

Další složkou armády nacistického Německa, která se stala významným vzorem pro současný neonacismus, jsou **Úderné jednotky NSDAP – Sturmabteilung - SA**. Vznikly v roce 1921 jako ochranná a útočná složka NSDAP. Jejich činnost byla ukončena v roce 1945. Současní neonacisté je obdivují hlavně proto, že se v předválečném období podílely na pouličních bojích nacistického hnutí s komunisty.

Dalšími organizacemi, kterými se neonacisté inspirovali, jsou mládežnická organizace Hitlerovy mládeže - Hitlerjungen-HJ a Svaz nacionálně socialistických žen-NS Frauenschaft, který měl za úkol plodit dokonalé děti z dokonale rasově čistých matek a otců.

---

¹⁴ Národně socialistická německá dělnická strana. Založena pod názvem Deutsche Arbeiterpartei v roce 1919 v Mnichově, na NSDAP se přejmenovala o rok později. Od roku 1920 stál v čele strany A. Hitler.

¹⁵ NVST-Mezinárodní vojenský tribunál (International Military Tribunal - IMT) byl založen a svolán v srpnu 1945 v německém Norimberku za účelem právního vypořádání se s válečnými zločinci nacistického Německa po druhé světové válce. Hlavní tribunál (IMT), který byl součástí širšího komplexu tribunálů, byl svolán 20. listopadu 1945 a trval do 1. října 1946. Toto jednání vešlo ve známost jako Norimberský proces. Po hlavních přelíčeních se od 9. prosince 1946 do 13. dubna 1949 konaly Norimberské vojenské tribunály (Nuremberg Military Tribunals – NMTs). Těchto tribunálů bylo 12 a byly převážně v rukách Američanů. Hlavním tribunálem bylo obžalováno 22 nejvýznamnějších nacistických vůdců, z nichž 12 bylo odsouzeno k trestu smrti, a 3 byli odsouzeni na doživotí. Dále padly dva dvacetileté, jeden patnáctiletý a jeden desetiletý trest a tři obžalovaní byli zproštěni viny.

2. Osobnosti nacistického Německa

V následující podkapitole heslovitě vyjmenuji a charakterizuji „představitelů nacistické elity“ představující pro soudobé neonacisty významné symboly, které mohou ve svých člancích, knihách a písních uctívat a oslavovat.

- **Adolf Hitler (1889-1945)**, v roce 1919 se stal členem DAP¹⁶ a v roce 1921 předsedou NSDAP. Poté v letech 1933 až 1945 se stal říšským kancléřem. Současní neonacisté pro jeho označení převzali z dřívějška, kde jej v nacistickém Německu titulovali jako vůdce (der Führer). Je autorem knihy *Můj boj* (Mein Kampf), která je označována za ideologický zdroj jak historického nacismu, tak i soudobého neonacismu. Jméno Adolfa Hitlera současní neonacisté zakódovali do číslice 18, podle pořadí písmen iniciálu AH v abecedě. Hitler spáchal 30. dubna 1945 ve svém berlínském bunkru sebevraždu.

Adolf Hitler

- **Rudolf Hess (1894-1987)**, od roku 1933 působil jako vedoucí Politické centrální komise NSDAP a jako zástupce „vůdce“. Hess byl odsouzen Mezinárodním vojenským tribunálem v Norimberku k doživotnímu trestu. Neonacisté chápou Hesse jako jednoho z hlavních strůjců úspěchů NSDAP a rovněž jako „mírotvorce“, který chtěl zajistit mír mezi árijskými národy. (Mareš, 2006, s. 14) Hess spáchal 17. srpna 1987 v berlínské věznici Spandau sebevraždu.

Rudolf Hess

¹⁶ Deutsche Arbeiterpartei – předchůdce NSDAP v Německu

- **Reinhard Heydrich (1904-1942)**, vedl zpravodajskou službu nacistické strany a Hlavní úřad říšské bezpečnosti (RSHA). Byl říšským protektorem v Protektorátu Čechy a Morava. Byl jedním z hlavních architektů holocaustu. Jako říšský protektor prosazoval politiku cukru a biče – sociální výhody dělníkům versus brutální perzekuce vůči neloajlním a nepřátelským živlům. 27. května 1942 provedli atentát (operace Anthropoid) z Anglie

Reinhard Heydrich

vyslaní českoslovenští parašutisté, na jehož následky posléze zemřel. Současní neonacisté u něj vyzdvihují právě jeho vztah k sociálnímu zabezpečení dělníků a jeho aktivní účast na tzv. „konečném řešení židovské otázky“.

- **Adolf Eichmann (1904-1962)**, vedl Židovský referát v RSHA a realizoval hlavní opatření vyhlazování židů. Po válce se mu podařilo uprchnout do Argentiny, odkud ho unesla izraelská tajná služba MOSAD. Následně byl v Izraeli odsouzen k trestu smrti a 1. června 1962 oběšen. Jde o jediný vykonaný trest smrti v dějinách na území Izraele.

Adolf Eichman

- **Josef Mengele (1911-1979)**, nacistický lékař v koncentračním táboře Osvětim, známý zejména svými nelidskými pokusy na vězňích, obzvláště dětech. Současní neonacisté využívají jeho jméno zejména právě v souvislostech s jeho pokusy na lidech.

V dějinách nacistického Německa existuje spousta nacistů, kteří jsou současnými neonacisty oslavováni. Není ale cílem této práce je všechny vyjmenovat, ale spíše seznámit jen s těmi pro pravicové extremisty nejvýznamnějšími. Mnozí z nich byli za své činy potrestáni, někteří utekli do zahraničí, zejména do zemí Jižní Ameriky, ale mnoho dalších se skrývá pod falešnými jmény až do současnosti.

3. Významná data – Kalendář neonacisty v ČR (Mareš, 2006, obal)

Historická data, která mohou přimět neonacisty v ČR k určité výraznější aktivitě, jako jsou koncerty, vzpomínkové pochody, setkání:

- 30. 1. 1933 – Adolf Hitler jmenován říšským kancléřem,
- 13. 2. 1945 – bombardování Drážďan angloamerickým letectvem, neonacistické akce v Drážďanech, které se účastní i čeští neonacisté, dobytí Budapešti Sovětskou armádou, pravidelné mezinárodní setkání neonacistů v Budapešti – účast i českých neonacistů,
- 23. 2. 1930 – smrt Horsta Wessela, kultovní postavy nacismu,

- 30. 3. 2004 – smrt Romana „Elmara“ Skružného,¹⁷
- 20. 4. 1889 – narození Adolfa Hitlera,
- 30. 4. 1945 – smrt Adolfa Hitlera,
- 1. 5. 1933 – den, kdy Adolf Hitler vyhlásil 1. květen za „Den národní práce“, proto i neonacisté pořádají prvomájové demonstrace,
- 8. 5. 1945 – porážka Německa ve druhé světové válce, neonacisté chápou tuto porážku jako závazek porážku odčinit nebo jako vzpomínku na padlé,
- 10. 5. 1941 – datum letu Rudolfa Hesse do Velké Británie s údajným „mírovým poselstvím“,
- 16. 5. 1999 – smrt Miloše Reha,¹⁸
- 21. - 22. 6. – letní slunovrat, starogermánská tradice,
- 30. 6. 1934 – „Noc dlouhých nožů“ v nacistickém Německu,
- 20. 7. 2001 – vražda Romana Oty Absolona ve Svitavách,¹⁹
- 11. 8. 1957 - narození Iana Stuarta, zakladatele Blood & Honour,
- 17. 8. 1987 – smrt Rudolfa Hesse.

4. Barvy symbolizující nacismus

V nacistické symbolice nabyly značného významu i určité barvy, které jsou stejným způsobem používány i současnými neonacisty. U některých barev lze říci, že nabyly i nových významů.

- **Hnědá** – byla barvou, která se stala identifikačním symbolem nacistů, údajně se tak stalo z rozhodnutí vedení NSDAP. Byla použita na uniformách SA. V současné době je hnědá barva užívána jak neonacisty, tak i antifašisty v různých souvislostech k diskreditaci nacismu a neonacismu,

¹⁷ Roman Elmar Skružný - český národně socialistický aktivista, hlásil se k členství v diverzní nástupnické organizaci SS, kde údajně spolupracoval s bývalým příslušníkem SS sloužícím pod falešnou identitou v Československé lidové armádě.

¹⁸ Miloš Reha - mladý neonacista, který byl 15. 5. 1999 při rvačce smrtelně zraněn a následky svých zranění 16. května 1999 zemřel. Rvačka se udála v Litvínově a zúčastnila se jí skupina tří neonacistů a tří „cikánů“, při které byl Reha smrtelně zraněn. Neonacisté se v tento den každý rok schází a připomínají si onu událost. V roce 1999 radikálové na počest zemřelého odhalili v Litvínově pamětní desku.

¹⁹ Svitavský skin Pechanec 20. července 2001 na místní diskotéce ve Svitavách slovně napadl a poté třikrát bodl róma Romana Otu Absolona do břicha. Ota Absolon utrpěl těžká poranění, kterým podlehl. Pechancovi byl následně za tento čin uložen třináctiletý nepodmíněný trest. Neonacisté toto soudní řízení považují za zmanipulované, a proto tento den si připomínají.

- **Bílá barva** – je symbolem čistoty, jistoty a nevinnosti. Pro nacisty a neonacisty je symbolem čistoty rasy a národa,
- **Červená barva** – je symbolem ohně, krve a revoluce. Fašismus ji vnímal jako symbol pokrevního svazku, a tak jej převzalo i hnutí Skinheads,
- **Černá barva** - všeobecně znamená smrt, ale i odhodlání. Pro nacisty symbolizuje anarchii a nenávisť ke všem, kteří „*první čistou rasu*“. Pro hnutí Skinheads je symbolem rasové nenávisťi proti všem s jinou barvou pleti, obzvláště proti „*cikánům a všem černým*“.

Kombinaci barev bílé, červené a černé lze najít téměř na všech nacistických a fašistických symbolech, které nosí příznivci nacistické ideologie. Bohužel tak ale povyšuje spoustu starogermánských, keltských a vikingských symbolů na symboly propagující rasovou nesnášenlivost a diskriminaci jenom proto, že je nacisté již takto převzali a užívali pro svoji obludou ideologii.

5. Preventivní opatření v boji proti extremismu ze strany státních orgánů

5.1 Policejní opatření, antikonfliktní týmy

Pomáhat a chránit jsou dvě nové hlavní zásady práce policie, které ji odlišují od militantních extremistů. Zatímco někteří extremisté používají násilí jako prostředek k dosažení svých mocenských ambicí, policie ho může využívat jen k tomu, aby pomáhala a chránila slušné lidi. Zatímco militantní extremisti se nezděráhají použít násilí, kdykoli mu to přijde vhod, policista může použít násilí jen v přesně zákonem vymezených případech. Cílem policie je používat násilí co nejméně. A pokud už se k němu musí uchýlit, tak jen proti skutečným agresorům.

Ministerstvo vnitra a policie se snaží vychovávat profesionály, kteří tyto zásady dokáží naplňovat. Tedy policisty, kteří budou umět dobře zhodnotit situaci a správně a citlivě na ni reagovat. Na jejich znalostech a zkušenostech závisí výsledek a v rámci možností i poklidný průběh bezpečnostního opatření.

Policie přijala novou filozofii zvládání bezpečnostních opatření při hromadných (v našem případě extremistických) akcích. Pro tento trend je charakteristický neagresivní a nevyzývavý projev, charakterizovaný dvěma zásadami: „*Low profile policing*“²⁰ a „*3D strategie*“²¹

Obě zásady leží zjednodušeně ve dvou rovinách:

- snažit se maximálně zabránit eskalaci násilí. V tomto stádiu je činnost pořádkové policie založena na monitoringu hlídek a vyjednávání **Antikonfliktních týmů**. Vyzbrojené pořádkové jednotky jsou v této fázi mimo vizuální kontakt s veřejností,

---

²⁰ [1] strategie“. Low profile policing“ znamená vystupování policie na veřejnosti v takovém počtu a takové výstroji, aby její přítomnost nezbuzovala negativní emoce a nedeklarovala připravenost očekávání střetu (zároku). Naproti tomu „Hard profile“ znamená typické nasazení pořádkových jednotek s helmami, kuklami a těžkou výstrojí.

²¹ 3D strategie je složena ze tří slov: „Discussion“ – diskuze nebo komunikace, „De-escalation“ – uklidňování a „Determination“ – rozhodný zákrok.

- v případě propuknutí násilí rychle a dynamicky zasáhnout proti jeho původci. Zde se uplatňuje zásada „*Get and back*“, kdy policisté zadrží konkrétního násilníka a okamžitě opouští místo zákroku.

Práci policie při extremistických akcích lze shrnout do čtyř principů:

- chránit nezúčastněné lidi,
- bránit extremistům v jejich nelegálních aktivitách všemi zákonnými prostředky,
- používat násilí jen minimálně,
- zasahovat rychle a efektivně jen proti skutečným násilníkům.

Antikonfliktní týmy – komunikací proti násilí

Antikonfliktní týmy (AKT) jsou novou formou preventivního působení za účelem předcházení protiprávnímu jednání, zejména při akcích s účastí většího počtu osob spojených s riziky narušení veřejného pořádku. Myšlenka AKT byla objevena v roce 2005 v SRN a v roce 2006 převzata z opatření na technoparty v Berlíně (LOVE PARADE).

V České republice fungují od roku 2006. Využívají se při pochodech, shromážděních, demonstracích (zejména extremistických skupin), při diváckém násilí (zejména doprovody rizikových skupin fanoušků mimo sportoviště), při technoparty (povolených i nepovolených) a při dalších akcích (rizikové sportovně kulturní akce, uzávěry, hromadná neštěstí). Jejich základním úkolem je transparentním způsobem prostřednictvím komunikace předcházet agresivnímu jednání osob při policejním opatření.

AKT se orientují na stanovené cílové skupiny osob (extremisty, fanoušky, technaře), místní obyvatelstvo, nezúčastněné osoby. Vysvětlují v rámci rozhovorů smysl a účel policejního opatření a konkrétního postupu policie. Upozorňují osoby dotčené opatřením na zákonné povinnosti policie v případě spáchání protiprávního jednání. Nosí zpravidla civilní oblečení s reflexní vestou s nápisem „Antikonfliktní tým“, případně čepici s nápisem „Policie“.

Praktický příklad využití AKT:

„V březnu roku 2007 zorganizovali pravicoví extrémisté v Blansku demonstraci, kterou chtěli upozornit na údajné neřešené problémy a kriminalitu páchanou Mongoly, kteří pracují v tamní fabrice. Jako obvykle šlo o zástupný důvod a bohapustou lež. Policisté v jejich řadách žádné delikty neevidovali, největším prohřeškem z nedávné doby bylo zabití a upečení ovce na ubytovně. Policie se proto rozhodla použít v té době čerstvou novinku – antikonfliktní týmy. Jejich speciálně proškolení pracovníci se pohybovali mezi místními obyvateli a trpělivě jim vysvětlovali, že Mongolové nejsou kriminálníci. Blanenští záhy ztratili o demonstraci zájem a provokace skončila fiaskem. Mítink proběhl bez incidentů, jediným zadrženým byl opilý muž, který hajloval.“²²

Projekt: Dovedu to pochopit? – Hrozby neonacismu

Ministerstvo vnitra a Policie ČR se zapojily do společného projektu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a nevládních organizací Člověk v tísni a Asi-milování, zaměřený na protiextremistickou výchovu. V projektu byl využit výukový koncept Člověka v tísni pod názvem „Dovedu to pochopit – Hrozby neonacismu“. Policisté z preventivně informačních skupin mají možnost vedle jiných pedagogických pracovníků projít certifikovaným kurzem za účasti zkušených lektorů. Po jeho absolvování se mimo jiné věnují vlastní preventivní činnosti na školách.

„Výukový koncept je založen na interaktivitě a diskusi mezi lektory a žáky a studenty. Předpokládá jejich vlastní aktivitu (např. kreslení myšlenkových map) a kritickou reflexi vlastních názorů.“²³

---

²² Zdroj - <http://www.mvcr.cz/clanek/vycet-preventivnich-aktivit.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

²³ Zdroj - <http://www.mvcr.cz/clanek/vycet-preventivnich-aktivit.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

5.2 Aktivity Ministerstva školství v prevenci proti projevům extremismu ve školách

Do boje s projevy extremismu se zapojilo i Ministerstvo školství a to zejména odborným seminářem: *Jak zacházet s extremismem ve škole - téma extremismu a interkulturní výchovy ve výuce*. Tento seminář byl určen hlavně učitelům, pedagogickým pracovníkům, studentům pedagogických fakult a dalším zájemcům z řad odborné veřejnosti. Uskutečnil se 18. 12. 2009 v prostorách MŠMT a byl zaměřen na prevenci proti projevům extremismu, rasové nenávisti a xenofobie na základních a středních školách. Z velké části vycházel z oficiálního postoje vlády vydaného formou dokumentu „Strategie proti extremismu 2009“. Cílem tohoto semináře bylo naučit přítomné včas rozpoznat výše uvedené projevy u svěřenců, umět na ně reagovat a hlavně dále preventivně působit ještě před jejich vznikem.

Součástí práce pedagogů je i pořádání besed se žáky, při kterých se seznamují s riziky extremismu, neonacismu, rasismu a učí se poznávat, co je to multikulturní společnost a jak se v ní žije. Školy a školská zařízení jsou velmi významným místem při vedení dětí a mládeže k jejich toleranci k různým náboženstvím, národnostem a kulturám.

Ministerstvo školství dále vydalo *Metodický pokyn č. 14 423/99-22 MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance*, v němž stanovuje níže uvedené úkoly pro ředitele škol a pedagogické pracovníky: ²⁴

- věnovat zvýšenou pozornost vytváření příznivého klimatu školy i jednotlivých tříd, podporujícího vzájemný respekt a partnerské vztahy mezi učitelem a žákem, týmovou spolupráci, sebeúctu, komunikační dovednosti, ale také pocit bezpečí a spoluprožívání,
- rozvíjet budoucí postoje k lidem jiné národnosti, etnické nebo náboženské příslušnosti každodenním osobním příkladem,

---

²⁴ Zdroj:

www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/DS_MP1442399_22proti_rasismu_xenofobii_intoleranci.pdf

- komunikovat s dětmi a mladými lidmi na bázi vzájemného porozumění, tolerance a otevřeného jednání,
- seznamovat žáky se základními údaji o menšinách, které u nás žijí, s jejich kulturou, dějinami a rozvíjeli u nich vědomí sounáležitosti,
- učit žáky chápat a oceňovat rozdílnost jednotlivců a vážit si každého člověka, každé minority a kultury,
- nenechat bez povšimnutí žádný projev ani náznak intolerance, xenofobie nebo rasismu a okamžitě přijímat vhodná konkrétní pedagogická opatření,
- při prevenci intolerance, rasismu a xenofobie intenzivněji spolupracovat s rodinami žáků,
- podle možností i pro volnočasové aktivity nabízet programy, které rozvíjejí toleranci a podporující všestranný rozvoj osobnosti žáka,
- se žáky otevřeně diskutovat o uskutečněných besedách, přednáškách, návštěvách filmových a divadelních představení, televizních a rozhlasových pořadech, které obsahově souvisejí s intolerancí, xenofobií a rasismem,
- využívat programů a nabízené spolupráce v oblasti vzdělávání s nestátními subjekty, které mají v programu multikulturní výchovu, vzdělávání Romů, uprchlíků a různých národnostních etnik.²⁵

V dokumentu *Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009 – 2012* jsou definovány cíle ministerstva a vlastně celého školství při eliminaci rizikových sociálně patologických projevů chování u dětí a mládeže, mezi ně řadíme i projevy nenávisti a netolerance vůči minoritním skupinám. Definuje pojem „*primární prevence*“ jako veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojených s rizikovými projevy chování, případně minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich rozšíření. „*Sekundární prevence*“ je definována v předcházení vzniku, rozvoji a přetrvávání rizikového chování, snaží se eliminovat dopady již vzniklého projevu chování. Mimo jiné se „strategie“ zabývá prevencí záškoláctví, šikany, vandalismu,

---

²⁵ Např. Český helsinský výbor, Vzdělávací a kulturní středisko Židovského muzea, Muzeum romské kultury, Nadace Open Society Fund, Středisko výchovy k lidským právům, České centrum pro prevenci a řešení konfliktů, Letní škola tolerance, Občanská sdružení R Mosty a Nová škola, časopisy Kereka, MOST pro lidská práva a další.

užívání alkoholu a drog, hráčství a dalšími patologickými jevy a stanovuje doporučené postupy při výskytu sociálně patologických jevů ve škole.

Zejména na základních školách dále probíhají vlastní akce zaměřené na prevenci netolerance vůči osobám jiných ras a národností. Tyto preventivní akce jsou většinou uspořádány za přítomnosti příslušníků Policie ČR, kteří se vyčleňují z řad preventivně informačních odborů a specialistů na extremismus ze služby kriminální policie. Předmětem na nich bývá výchovné působení na žáky, zejména pak na ty z ohrožených skupin pubescentů a dospívající mládeže.

5.3 Vývoj trestné činnosti páchané extremisty na území České republiky

Policejní, ale i soudní statistiky nám přinášejí jasné svědectví o vývoji trestné činnosti pravicových extremistů na našem území. Policie vydává ve svých zprávách dostupné statistiky o pravicové extremistické trestné činnosti od roku 1997. Statisticky v nich zpracovává údaje o této trestné činnosti, rozděluje ji podle skladby místa, kde se udála, dále pak dle věku pachatelů, úrovně jejich vzdělání a státní příslušnosti. Z těchto statistik vyplývá, že trestný čin měla od roku 1996 rostoucí tendenci. Nejníže se pohybovala právě v roce 1996 s 131 evidovanými skutky a od té doby postupně rostla. Svého maxima dosáhla v roce 2002, kdy počet evidovaných skutků byl 473. Poslední statistika oficiálně vydaná za rok 2008 pracuje s číslem 217. Tyto statistiky pracují pouze s oficiálně oznámenými, nebo vyhledanými případy. Nezabývá se tak skutky, které nejsou oznámeny a proto tyto statistiky bereme pouze jako zdroj informací pro dokreslení vývoje extremismu v dalších letech. I přes všechna opatření ze strany policie a bezpečnostních složek se nedaří eliminovat trestnou činnost extremistů. To samé by se dalo říci i o dalších preventivních aktivitách organizovanými státními a nestátními organizacemi, kde výsledky jejich působení proti extremismu by se daly označit právě dle statistik jako sporné.

Momentální podíl pravicové extremistické trestné činnosti na celkovém počtu spáchaných skutků je 0,06 %. Stejně s počtem zaevidovaných trestných činů roste i klesá počet objasněných trestných činů a stíhaných osob. Dále se budu zabývat údaji v rozmezí let 2006 až 2008. Podrobnější přehled je uveden v příloze.

Zajímavou částí těchto statistik je skladba pachatelů dle dosaženého vzdělání. Na prvním místě jde o absolventy základní školy s výučním listem, kteří jsou následováni osobami pouze se základním vzděláním. Obě tyto kategorie jsou zastoupeny podobným počtem každé okolo 30%. Další skupinou pachatelů jsou osoby se středoškolským vzděláním, celkem se podílejí cca. 9%. Absolventi vysokých škol se podílejí minimálně a to přibližně 3%. Zbytek tvoří děti a cizinci, u nichž se nepodařil zjistit stupeň dosaženého vzdělání. Je zde vidět přímá úměra mezi úrovní dosaženého vzdělání a podílem jejich pachatelů na celkové statistice pravicově orientovaných trestných činů.

Pokud se podíváme na skladbu pachatelů dle věkových skupin, tak na prvním místě dle statistiky policie je skupina 42% pachatelů mezi 21-29lety (82), dále pak je to skupina s 22% podílem celkových pachatelů mezi 18-10lety (43) a na třetím místě je to skupina s 16% ve věku 30-39let (32). Pachatelé ve věku do 18-ti let a nad 40let se na celkových statistikách podílejí méně výrazným, téměř zanedbatelným poměrem. Stejně je to u žen, kterých je z celkového počtu zjištěných 195 pachatelů v roce 2008 jen 6,6%, tj. 13.

Cizinci se v roce 2008 na trestné celkové trestné činnosti spojené s extremismem podíleli 9,7% (19). Nejvíce bylo občanů SRN (7), Slovenska (6), dále pak Polska (4), Ruska (1) a Ukrajiny (1). V roce 2007 se cizinci na extremistické trestné činnosti podíleli 4% (8). Počty páchajících cizinců za rok 2006 oficiální statistiky neuvádějí.

5.4 Policie ČR jako hlavní nástroj proti projevům extremismu.

Police ČR již ze své podstaty vojensky organizovaného bezpečnostního sboru nepůsobí pouze preventivně, ale zejména represivně proti nedodržení vnitřního pořádku stanoveným zákonem. Policie svoje činnosti řídí dle právního řádu České republiky, k němuž musíme dále přičíst i předpisy uvnitř resortu Ministerstva vnitra a Policie ČR. Tak jako vše kolem nás se vyvíjí, tak se vyvíjí i požadavek společnosti na řešení extremismu. Zprvu byly projevy extremismu brány jako exces ze strany malých skupin jednotlivců z okraje společnosti, ale vlivem jejich rostoucího počtu a intenzity těchto projevů společnost dospěla k rozhodnutí nutnosti jeho tvrdšího a důslednějšího potírání. Zpřísnily se tresty za trestné činy spáchané ve spojitosti s extremismem a zdokonalily se i metody při odhalování a dokazování extremistických trestných činů. Zejména se jedná o využívání operativně pátracích prostředků, jako jsou sledování osob a věcí (§ 158d tr.ř.) a dále se jedná o použití agenta (§158e tr.ř.). Současně s těmito opatřeními bývá pro trestní řízení hojně využíváno i odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu dle §§ 88, 88a tr.ř. Všechny tyto uvedené prostředky jsou závažným zásahem do osobnostních práv a svobod občanů, a proto podléhají přísnému posuzování při schvalování jejich použití (souhlas minimálně státního zástupce) a dále pak jsou pod kontrolou Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny ČR.

Ve struktuře policie vznikly specializované skupiny policistů určené k předcházení a odhalování trestné činnosti extremistů. Skupiny vznikly na úrovni policejního prezidia jako odbor Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV), a odbor Útvaru odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ). Na nižších úrovních jsou to specialisté vyčlenění na odborech obecné kriminality SKPV krajských ředitelství a dále pak specialisté oddělení obecné kriminality SKPV na územních odborech SKPV. Z tohoto výčtu je patrné, jaké množství policistů je vyčleněno k řešení problematiky extremismu a jak vážně se touto otázkou policie zabývá. Z pohledu dokazování při trestním řízení je nejdůležitější právě odborné a kvalitní zadokumentování trestné činnosti a zajištění důkazů. Jen nevyvratitelný a jasný důkaz lze pak následně provést

u soudního projednání v trestním řízení bez rizika jeho vyvrácení ze strany obhajoby obžalovaného. Těmito důkazy jsou zejména výpovědi svědků, znalců a dále pak záznamy pořízené při výše uvedeném opatření sledování osob a věcí, a odposlechu telekomunikačního provozu.

Činnost výše uvedených specializovaných útvarů zastřešuje závazný pokyn policejního prezidenta „o činnosti na úseku extremismu, sekt a diváckého násilí“. Extremismus je v něm definován jako *„protiprávní činnost vycházející z ideových pohnutek, které jsou namířeny proti základním lidským a politickým právům a svobodám, demokratickým základům společnosti, svrchovanosti a územní celistvosti státu.“* (Danics, 2002, s. 70).

Hlavními úkoly specialistů na extremismus jsou:

- šetření a vyšetřování trestných činů souvisejících s extremismem,
- plnění úkolů na úseku prevence extremismu,
- monitorování internetových stránek extremistických skupin,
- zajišťování znaleckých posudků a odborných vyjádření projevů extremismu,
- vzájemně se informovat o rozpracovaných případech,
- vést statistiku a zpracovávat zprávy o situaci na úseku problematiky extremismu,
- metodicky vést a vzdělávat ostatní řadové policisty.

Závěr

Bakalářská práce se zabývá problematikou sice na první pohled banální, ale v současnosti velice aktuální. Vyhodnocením informací získaných studiem charakteristik jednotlivých směrů, zejména krajně pravicových skupin a hnutí, nelze nic jiného než konstatovat, že extremismus se nám může v brzké době vymknout z rukou a stát se skutečnou hrozbou pro další demokratický rozvoj naší společnosti. Proto je nutné najít nové metody obrany proti dalšímu rozvoji vlivu extremismu na společnost.

Naše společnost zná dva způsoby obrany - *represe* a *prevence*. Ani jeden z těchto dvou možných způsobů ale není samospasný. Dle mého názoru, který jsem si vytvořil právě studiem problematiky extremismu, není možné preferovat jeden způsob bez toho druhého. Represe většinou reaguje až na projevy násilí. To už je pozdě, protože extremistům jde právě o to ukázat veřejnosti své názory, a pokud jsou za ně následně represivně potlačeni, staví se do role „mučedníků“ trpících za své postoje. Naopak prevence v sobě skrývá nedokonalost v omezeném nebo naopak příliš širokém rozsahu působení. Není v silách nikoho působit na všechny. Vždy se najdou lidé s odlišnými názory, které se diametrálně vymykají ze zdravého standardu společnosti. Vymýtit extremismus není zcela možné právě z důvodu toho, že se vždycky najdou jedinci s radikálními názory, které prosazují za všech okolností. Nezřídka se uchylují k individuálnímu násilí, které se časem vyvine do organizované podoby.

Problematiku extremismu je třeba vnímat jako celek a zabývat se jeho příčinami a následky. Proto je vhodné směřovat boj proti extremismu do kombinace represe a prevence. Ideální stav by vypadal jako spojení propracované legislativy a preventivních opatření. Trestní zákoník v současné podobě komplexně postihuje trestněprávní stránku projevů extremismu. Dalo by se ale diskutovat o výši a účinnosti sankcí postihující trestnou činnost spojenou s extremismem. Zde doporučuji jako součást postpenitenciární péče zařadit zejména trestané pravicové extremisty do programů zaměřené na integraci menšin do společnosti. Právě tam by mohli pochopit postavení menšin ve společnosti a alespoň částečně změnit své vnitřní přesvědčení.

Prevence v oblasti extremismu by měla být směřována zejména do oblasti rodiny a školy. Především tyto dvě instituce mají zásadní vliv na názorové formování jedince. Ve škole by do prevence měli být zapojeni školní preventisté, kteří musí zejména rizikové mládeži představit vhodnou metodou, např. zfilmovanými krátkými příběhy ze života extremistů a jejich obětí doplněnými o výpovědi aktérů z obou stran, problematiku extremistických hnutí a jejich vztah k menšinám, národnostem, kulturám a státnímu zřízení. Cílem tohoto jejich snažení je vznik multikulturně vzdělaných a smýšlejících jedinců.

Resumé

Bakalářská práce se zabývá extremismem a s ním spojenými právními a sociálními aspekty. Je rozdělena do pěti základních kapitol. Jako podklad pro vypracování práce mi posloužila literatura uvedená v seznamu a informace získané z praxe ve svém zaměstnání.

První kapitola se zabývá popisem historického vývoje extremismu na území České republiky a dále zejména popisem současné extremistické scény v ČR. Kapitola je dále rozdělena do oddílů popisujících extremistická hnutí dle jejich umístění na polické ose.

Druhá kapitola je zaměřena na právní aspekty chování jednotlivců a hnutí spojenými s extremismem. Popisuje zejména právní aspekty vztahované k právnímu řádu České republiky zastoupeným trestním zákonem a trestním řádem. Je zde uvedena hlavně praktická část boje proti projevům extremismu zaměřená na kvalitní zajišťování důkazů pro trestní řízení.

Třetí kapitola se zabývá pachateli extremistické trestné činnosti. Popisuje osobnosti samotných pachatelů a sociální aspekty jejich chování. Dále je zde stručně zmíněna extremistická trestná činnost policistů a vojáků.

Čtvrtá kapitola obecně popisuje symboliku zneužívanou extremisty. Rozčleňuje symboliku a symboly dle způsobu dokazování při vyšetřování. Podrobněji je zde popsána symbolika neonacistických hnutí, která je zneužívána pro šíření jejich ideologie.

V páté kapitole jsou obsaženy preventivní opatření státních orgánů a organizací užívané v boji proti extremismu. Podrobněji jsou zde popsána opatření Policie ČR a rozebrány postupy Policie ČR při zjišťování a odhalování trestných činů s extremistickým podtextem. Dále je zde vyhodnocena statistika vývoje trestných činů s extremistickým podtextem na území České republiky, která je součástí kvantitativního zhodnocení úspěšnosti aplikace preventivních opatření.

V závěru jsou shrnuty nejdůležitější poznatky zjištěné studiem literatury a dalších zdrojů při vypracování bakalářské práce. Nakonec jsou navržena vlastní opatření, která by dle názoru autora mohla přispět k efektivnějšímu a účinnějšímu boji s extremismem.

Anotace a klíčová slova

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou současného extremismu v České republice. Popisuje současnou extremistickou scénu a zaměřuje se na její nejvýznamnější zástupce. Součástí práce je i vymezení pozice negativního jednání extremistů v právním řádu České republiky. Dále se práce zabývá osobami pachatelů extremistické trestné činnosti a preventivními opatřeními spojenými s minimalizací jeho negativního vlivu na společnost. Závěrem práce je zhodnocení úspěšnosti prevence a navržení možných opatření pro zvýšení účinnosti boje s extremismem.

Klíčová slova

Extremismus, pachatel, právní řád, zákon, důkaz, hnutí, zločinné spolčení, prevence, trestný čin, menšina, národnost, symbolika

Annotation

Bachelor work deal about problematic of current extremism in Czech Republic. Describes current extremism scene and focus on most considerable deputies. Part of this work is also definition negative proceeding extremists in law of Czech Republic. It Further deal about characters extremism culprits of criminal activity and preventive measure links with minimizing its negative effect for community. On the end of the work is valuation of prevention success and proposing possible measure for increase efficiencies fight with extremism.

Key words

Extremism, culprit, law, proof, stream, conspiracy, prevention, criminal act, minority, nationality, symbolism

Seznam použité literatury

Literatura:

1. Danics, Š. Extremismus hrozba demokracie. Praha: Vydavatelství POLICE HISTORY, 2002. ISBN 80-86477-07-X
2. Charvát, J. Současný politický extremismus a radikalismus. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-06
3. Chmelík, J. Symbolika extremistických hnutí. Praha: Nakladatelství Armex, 2000. ISBN 80-86244-14-8
4. Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde Praha, 2001. ISBN 80-7201-265-7
5. Chmelík, J a kol. Rukověť kriminalistiky. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-239-0063-3
6. Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3
7. Mareš, M. Pravicový extremismus a radikalismus v ČR. Blansko: Barrister a Principal a Centrum strategických studií, 2003. ISBN 80-86598-45-1
8. Mareš, M. Terorismus v ČR. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-90333-38-9
9. Mareš, M. Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti. Praha: Ministerstvo vnitra, 2006.
10. Nakonečný, M. Vlajka -k historii a ideologii českého nacionalismu. Praha: Chvojko nakladatelství, 2001. ISBN 80-86183-24-6
11. Nakonečný, M. Český fašismus. Praha: Nakladatelství Vodnář, 2006. ISBN 80-86226-73-5
12. Rataj, J. Vize české nacionální politiky v soudobých konceptech krajní pravice. Praha - Olomouc: Česká společnost pro politické vědy, 2006. ISBN 978-80-902176-07
13. Sedláček, P. Nic Než Národ. Praha: Národní politika, 2003. ISBN 80-239-063-3
14. Šámal, P, a spol. Trestní zákon komentář. Praha: C.HBeck, 2003. ISBN 80-7179-624-7

On-line zdroje:

1. www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/DS_MP1442399_22proti_rasismu_xenofobii_intoleranci.pdf staženo: 10. 2. 2010
2. <http://www.mvcr.cz/clanek/vycet-preventivnich-aktivit.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d> staženo: 10. 2. 2010
3. <http://www.mvcr.cz/clanek/vycet-preventivnich-aktivit.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d> staženo: 11. 2. 2010
4. <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravu-shromazdovacim.aspx> staženo: 25. 2. 2010
5. <http://www.mvcr.cz/clanek/vyrocní-zpravy-o-extremismu.aspx> staženo: 6. .2010
6. http://www.vlasteneckafronta.cz/co_chceme.html staženo: 20. 1. 2010
7. <http://www.narodni-strana.cz> (momentálně mimo provoz: 9. 4. 2010)
8. <http://volby.delnickelisty.cz/program> staženo 16. 1. 2010
9. <http://www.odpor.org/index.php?page=glosy> staženo: 12. 1. 2010

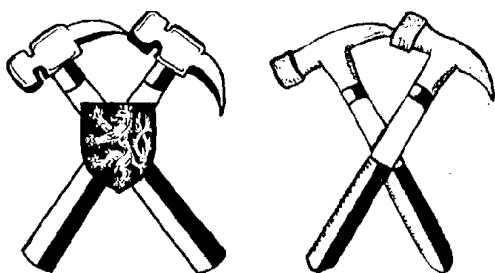
Příloha č.1

Symbolika extremistů užívaná v ČR.

1. Jeden z několika symbolů užívaných uskupením Blood & Honour

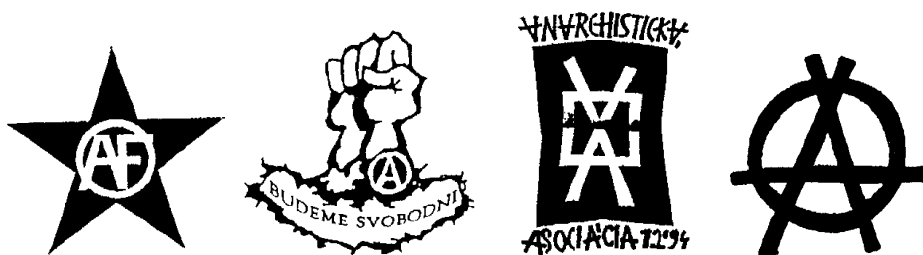
2. Tradiční symboly uskupení Bohemia Hammer Skin

3. Symboly užívané uskupením KU-KLUX-KLAN

4. Symboly užívané anarchistickým hnutím

Příloha č. 2

Statistika trestné činnosti s extremistickým podtextem

